

VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRAŠTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: (312) 842-7325

VOLUME LXIX Nr. 7

KETVIRTADIENIS, KOVO (MARCH) 30, 1989

KAINA 25¢

Kasdien

Nutarė vyriškai
Chicagoje rinkimai
Kodėl taip?
Dėl žinių "Vilnyje"

JAV Senatas jau vieną kartą nutarė vyriškai. Balsų dauguma neužgryzė prez. George Bush pasirinkto būti gynybos sekretoriumi John Tower. Neužgryzė dėl to, kad jis savo laiku mėgdavo pamergeliuoti ir prie čerkos pabaliavoti. Per pusę lūpų priekaištavo ir už lengvai pelnimus milijonus dolerių iš ginklų pramonės, kaip ginklų pramonei patarėjas.

Kas nežino, kad nemažas procentas vyrų, mėgstančių pamergeliuoti ir pabaliavoti net iki nusigėrimo, bet sugebančių taip lengvai pelnytis sau milijonus, kaip John Tower pelnėsi iš ginklų pramonės būdamas jiems patarėju, yra mažytis procentas. Kodėl senatoriai taip mažai atkreipė dėmesį į John Tower "giminystę" su ginklų pramone, spręskite patys skaitytojai

Vėlionis Harols Washington iš afroamerikiečių ir baltosios rasės liberalų buvo sudaręs pažangią stiprią koaliciją, kuri jam būtų lėmusi dešimtmečius būti Chicago meru, bet jam mirus koalicija suiro, afroamerikiečiai susiskaldė į atskiras gruputes, taip, kad H. Washingtono palikuonis afroamerikietis Eugene Sawery pralaimėjo net pirminius rinkimus.

Mero rinkimai bus balandžio 4 d. Siekia rinkimus laimėti buvusios demokratų mašinos boso Daily sūnus Richard, republikonas Edward Vrdolyak ir afroamerikiečių liberalų atstovas Timothy Evans.

"Literatūra ir Menas" laikraščio Vasario 16 dienos laidoje perskaičiau Tomo Venclovas straipsnį "Žydai ir lietuviai", rašytą 1975 metų spalio mėnesį. Įdomus straipsnis, bet jo pabaiga privertė iš autoriaus pasijuokti.

Straipsnio pabaigoje autorius išvardina eilę lietuvių, kurie Lietuvoje nacių okupacijos metais gelbėjo žydus, bet apie tuos lietuvius, kurie žydų žudynėse naciams talkininkavo — nė žodelio...

Kodėl taip?

"Vilnies" redakcija vis daugiau gauna laišku iš Lietuvoje laikraščių skaitytojų. Daugelyje tų laišku reiškiamas pageidavimas laikraščiuose daugiau žinių apie Amerikos pažangiųjų lietuvių visuomeninį lietuvišką judėjimą bei jų asmeninį gyvenimą.

Išties, dėka Nellei DeSchaaf ir kitiems žinių pranešėjams redakcijai Chicago pažangiečiai "Vilnies" skaitytojams Lietuvoje dar gyvi. Dėka Stefanijai Masytei skaitytojams Lietuvoje Detroito dar gyvų St. Petersburg, Fla. po ilgos tylimo pauzės pradeda atsigausti. New York'e, nors "išvė" neseniai

Vilniuje prie namo Pilies gatvėje Nr. 26, kuriame 1918 metais vasario 16 dieną buvo pasirašytas Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo aktas, šiomet per Vasario 16 iškilmes atidengta lenta.

Dovydo Figelio nuotrauka: paminklinės lentos atidengimo metu.

"ŽAIBAS" KELIAUJA PER LIETUVĄ

Vilniaus šiltnamių kombinato direktoriaus pavaduotojas Arvydas Naujokaitis pasakė, kad tik greičiau ateitų tos Kalėdos, tie Nauji metai. Pas jį lankiausi Kalėdų išvakarėse — sėdėjo už apkrauto užsakymais stalo, tačiau — priešingai jo žodžiams — nesimate, kad norėtų pagreitinti Kalėdas ar Naujus metus. Viena kita Lietuvos žmonė jau pradėjo skaičiuoti dolerius, kita — užsienietišką valiutą. Ir Naujokaitis žino — kuo daugiau tokių „Žaibo“ firmos iš JAV užsakymų, tuo geriau — valiuota išves kombinatą į platesnius vandenis, kuomet, vaizdžiai tariant, galima bus susikalbėti visomis pasaulio kalbomis. Lygiai kaip susikalba doleris. Kita vertus — tai tikriausias kelias savo poreikius tenkinti pasaulinės rinkos pirkiniams.

Būtent Vilniaus šiltnamių kombinato gėles nuskinamos pasveikinti užsienio tautiečių gimines Lietuvoje. Prieš Kalėdas, Naujuosius metus tokių užsakymų smarkiai pagausėjo.

— Ak, kokia šventė! Tokios mūsų namuose nebuvo, — kalbėjo žilagalviai Černiai iš Molėtų rajono Dapkūniškio kaimo juos aplan-

užsidarė, bet laikraščio buvę bendradarbiai su redaktoriumi dingo, ir tarsi tame mieste ir jo apylinkėse pažangiųjų lietuvių nebeliko! Iš mažesnių kolonijų ateina vieša kita žinia, bet dėl to nereikia stebėtis. Tose kolonijose pažangiečių jau beveik nebėra.

Manau, kad "Vilnies" skaitytojai Lietuvoje supras kodėl laikraštyje taip mažai žinių apie pažangiųjų lietuvių visuomeninį lietuvišką judėjimą bei jų asmeninį gyvenimą.

S. J. Jokubka

tė užsakymų banga atslūgo, bet sveikinama juk ir kitomis progomis — gimtadienių, sutuoktuvų, krikštynų, vardadienių. Amerikos lietuviai prašo nunešti gėlių, dovanėlių, na, o kad jas perteikia ceremonmeisteriai — nuo to jų vertė ne mažesnė.

„Ramunės“ fabrikas iš Vilniaus šiltnamių kombinato gavo užsakymą pagal modeliaotojos dailininkės Zilevičienės projektą pasiūti specialius nacionalinio charakterio drabužius ceremonmeisteriams. Toks dalykas, sakyčiau, esmingai parodo į perspektyvą.

Tiesa, ateityje gal nebus taip labai netikėti tokie siurprizai. Ir žmonės, gavę telegramą ar sulaukę telefono skambučio, žinos: aha, prisimena dėdulė, teta, brolis, pusbroiis... Nedaug Lietuvoje namų, kurie vienai ar kitaip nebūtų susigiminiavę su lietuviškais namais Amerikoje.

Beje, buvo įdomu sužinoti, kaip organizuojami ceremonmeisterių susitikimai su išeivių giminaičiais. Neužtenka žinoti jų adresus, dar reikia žinoti, kada juos surasti namuose. Ir todėl pirmiausiai jų namuose atkeliauja telegramos.

„Jūsų vardu per Amerikos lietuvišką firmą „Žaibas“ perduoti sveikinimai ir užsakytos gėlės bei suvenyrai, kuriuos norėtume įteikti (nurodoma data). Ir toliau: „Prašome surasti galimybę tuo laiku būti namuose“.

Ir žmonės būna. Laukia. Jie pasipuošę, nekantrūs, džiugūs. Tai šventė. Ir būtent tokia šventė, kurioje susirenka artimiausi žmonės.

Tą dieną, kai lankiausi Vilniaus šiltnamių kombinato, jau šeštą valandą ryte ceremonmeisteriai išvažiavo penkiomis mašinomis ir nusivežė apie 20 puokščių gėlių. Maršrutai buvo sunkūs, į kaimo vietoves. Jau atsirado patirtis, net tam tikra statistika ir skaičiuojama, kad, kai žiema, kai kaimų keliai taip sunkiai pravažiuojami, kai tiek nedaug dienos šviesos, tai kiekvienam ceremonmeisterių ekipažui pavyksta pasveikinti vidutiniškai keturis adresatus. Kitas reikalas, kai šis darbas atliekamas mieste — čia suspėjama ateiti į dešimtį—vienuolika butų.

Klausiau, kodėl tik Čikagos lietuviams prieinamas „Žaibas“? Arvydas Naujokaitis vietoj atsakymo „Žaibo“ firmos prezidentui Algiiui Grigui Naujų metų proga palinkėjo daug sveikatos ir greičiau įsteigti firmos filialus ir kitose šalyse — Kanadoje, Australijoje, Pietų Amerikoje.

Bet juk dar tik pradžia, kuomet reikia įsibėgėti. Tačiau ir pusantro šimto pateiktų adresų, kuomet jie beveik visi tik iš Čikagos, jau šis tas... „Žaibas“ keliauja per Lietuvą, ir namuose, kuriuose jis sustoja, visuomet šventė.

Pranas Karlonas

TRUMPAI

— Gallup organizacijos tyrinėjimų duomenimis, dauguma amerikiečių yra prieš mokesčių didinimą, bet sutinka, kad mokesčiai būtų padidinti tiems, kurių metinės pajamos viršija 150 tūkstančių dolerių.

VILNIS

Lithuanian Peoples' Bi-weekly [659-780]

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday,
by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$15.00; Chicago \$17.00;
Canada, and other foreign countries — \$20.00.

POSTMASTER: Send address changes to the
VILNIS—3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 Phone 842-7325

Second class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659-780)

Dar atsimeņa Lietuvos žmonės

Pokarinės išėivijos tik nedidelė dalis pritaria Lietuvos komunistų partijos Centro Komiteto ir persitvarkymo Sąjūdžio ėjimas. Pritaria, bet labai tykiai ir atsargiai. Jeigu atviriau pasireikštų, reaktiniai nacionalistai juos išvėytų iš Marquette Parko, nes vadinamas "vaduotojų" elitas tebesilaiko nuomonės, kad Lietuva tebėra okupuota ir reikia padėti Laisvės Lygai Lietuvoje, kol ji išlaisvins ir atstatys buržuazinį režimą. Tuo tarpu eiliniai dypukai nesusigauo, kas dabar Lietuvoje darosi. Kad dar labiau nesusigaudytų, reaktiniai nacionalistai jiems į akis pūsti dūmų nesigaili. Pavyzdžiu gali būti, kad ir laikraštis "Draugas".

Sio laikraščio š. m. Nr. 25 vedamajame straipsnyje b. kv. (Kvikly) cituoja "Valstiečių laikraštyje" (Nr. 13, 1989) valstietės iš Kelmės Adelės Bumbliauskienės pasisakymą, kuriame valstietė akcentuoja: "Daug gero" padarė "ie mūsų broliai lietuviai, kurie spėjo pabėgti į užsienį. Visi mus "vadavo", kurstė, džiugino. Esą jau greitai ateisime, išvaduosime. O ėia gyvenimas bėgo sava vaga. Mes pjovėmės, vienas kitą šaudėm ir vis laukėm "vaduotojų". Taip ir iki šiol nesulaukėm, nors ir šiandien jie mus "tebevaduoja". Mielieji broliai užjurio lietuviai. Štai ką aš jums pasakysiu, mes buvome tremiami, šaudomi, o jūs gyvenote kaip Dievo užantyje. Jeigu norite grįžti — prašom . . .

Sioje vietoje b. kv. daugtaškiu nutraukia citatą, kur valstietė baigia pastraipą šiais žodžiais: " . . . Tik jeigu norite atgauti dvarus, atsivežkite ir kumečius. Kitai niekas neišeis"

Kodėl "Draugo" redaktorius valstietės šiuos du sakinius paslėpė nuo laikraščio skaitytojų? Nenori, kad skaitytojai matytų, jog Lietuvos žmonės dvarų gadynės iš tolo kratosi, nenori, kad ji grįžtų, atsimeņa koks dvaruose buvo kumečių duonos skonis.

Nekokie tada "pyragai" buvo ir ūkininkams. Štai ką "Tiesos" š. m. vasario 14 dienos laidoje iš Akmenės Jonas Krūminas rašo: "Per "Atgimimo bangą" girdėjau, kad reikia atkurti tokį kaimą, koks buvo iki karo. Vadinasi, naikinti kolūkius, pakeisti visą ūkininkavimo sistemą. Man senosios kartos kolūkiečiui, sunku sutikti su tokiais pasiūlymais. Visi žiūri, kad būtų daugiau mėsos, o ar pagalvoja, kaip dirbantys valstiečiai gyvena nuo aušros iki sutemų. Žinau kokius "pyragus" valgė anų laikų ūkininkas".

Kokius "pyragus" valgė buržuazijos valdymo metais Lietuvos ūkininkai atsimeņa ir senosios kartos Amerikos lietuviai, dar atsimeņa geriau pokarinės išėivijos eiliniai dypukai. Tada ūkininkai augino bekonus neturėti daugiau mėsos sau, o padavimui "Maisto" skerdykloms, kad gautų litą kitą plūgū noragą, druskai, žibalui nusipirkti, arkliui pasaga pakalti, mokėsiems už žemę ir p. užsimokėti.

Buržuazijos valdymo metais baltus "pyragus" tevalgė ūkininkai buožės ir dvarų centrų dvarininkai. Paprasti kaimo ūkininkai taupė litą prie lito sūnui ar dukrai emigruoti laivakortei, kad keliolikos hektarų žemė nereiktų vaikams išsidalinti po plotelį.

Sveikai galvojančios kolūkiečiai tai atsimeņa. Atsimeņame ir mes ne vienas kodėl, savo gimtuosius namus palikom . . .

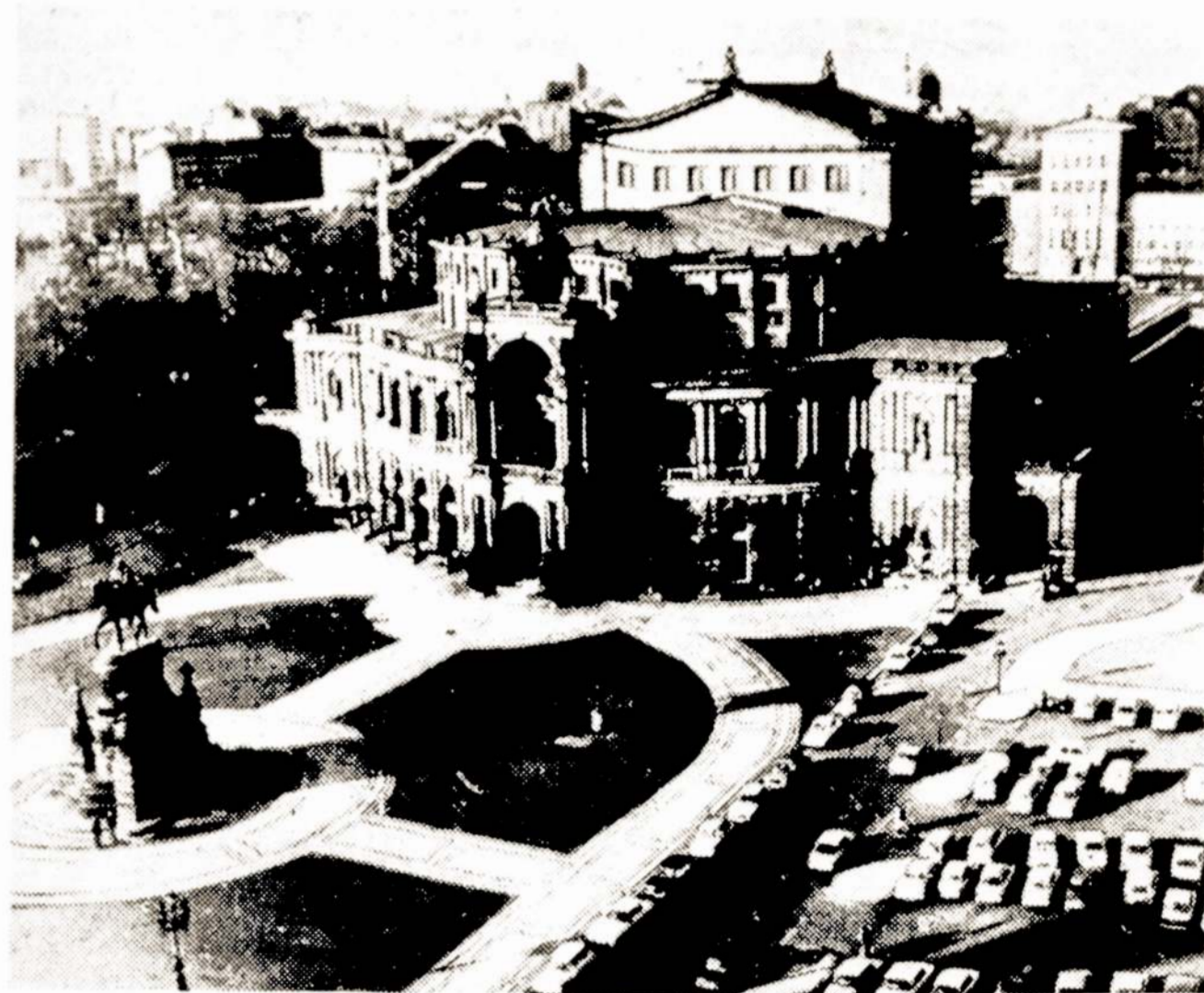
ISTORINĖS ŽINIOS ANT JAUČIO ODO

Popierius — žmonijos išradimas, kuriam turime būti dėkingi, kad raštas tapo prieinamas visiems, o knyga — masine. Tačiau popierius — trapus ir neilgaamžis. Vilniaus universiteto bibliotekoje saugomą vieną didžiausių Pabaltijyje inkunabulų kolekciją bibliotekininkai sergi kaip išmanydami, leidiniai nuolat restauruojami, na, o skaitytojams sklaidyti šimtamečių knygų puslapius nepartartina. Tad moksliniam darbui parengtos šių bibliografinių retenybų kopijos. Tačiau knygos anais tolimesiais laikais buvo rašomos ne tik ant popieriaus — ilgą laiką tikrąja to žodžio prasme raštininkai naudojo jaučio oda. Tie rankraščiai vadinami pergamentais. Įvairiose pasaulio bibliotekose saugomi pergamentai, kuriems per tūkstantį metų. Nemaža kolekcija surinkta ir Lietuvos Mokslų Akademijos bibliotekoje. Ji — viena turtingiausių Pabaltijyje. Pati seniausia „oda“ su rašmenimis iš šios kolekcijos gimė 1187—1193 metais.

Lietuvos Mokslų Akademijos leidžiamoje katalogų apie bibliotekoje saugomus rankraščius serijoje

je pirmuoju numeriu pažymėtas „Pergamentų katalogas“. Didžiulį raštų lobyną, kurį paliko žilos senovės skriptoriai, sudaro apie 200 tūkstančių rankraščių tekstų. Tai — knygos, valstybiniai aktai, juridiniai dokumentai, metrikų sąrašai, raštvedybos knygos. Ne kiekvienas gali susigaudyti tokioje įvairovėje, o juo labiau perskaityti tuos tekstus senovinėmis lotynų, prancūzų, anglų, baltarusių, lenkų, vokiečių kalbomis. Tad kataloguose pateikiamos recenzijos ir anotacijos, rankraščių aprašymai, vertimai, pačios svarbiausios raštų vietos. Žinoma, istorija „ant jaučio odos“ sudaro tik tam tikrą dalį bibliotekos rankraštyno lobių — ėia saugoma apie pusantro tūkstančio pergamentų. Tačiau jie — nuolatinis mokslinių tyrimų objektas. ėia užfiksuotos žinios turi didelę vertę istorikams, teisininkams, architektams, bibliotekininkams, literatūros tyrinėtojams. Tai natūralu, juk juose užfiksuotos daug senesnės nei popieriuje žinios. Pergamentai — knygų pirmtakai.

Jonas Petraitis

Teatro aikštė Dreždene.

ADN—TASS-o nu

OPERATYVIAUSIOS INFORMACIJOS ADRESAS — ELTA

Reporterio duona rupi. Įvykiams reikia užbėgti už akių ir visada suspėti į patį jų epicentrą. Rašyti karštais gyvenimo pėdsakais gali tik aukštos kvalifikacijos profesionalas. Ir rašyti tokiu greičiu, kad eilutės, gimstančios šią minutę, už valandos kitos virstų jau laikraščių eilutėmis. Tai turbūt svarbiausia trisdešimties Eltos — Lietuvos telegramų agentūros prie LTSR Ministrų Tarybos žurnalstų darbo aplinkybė.

Eltos informacija Respublikos spaudoje pati operatyviausia ir todėl visada laukiama redakcijose, ėia svarbi dar ir ta aplinkybė, kad joje atsispindi žinios apie Respublikos vyriausybės veiklą, jos priimtus sprendimus, ELTA perduoda vyriausybinis dokumentus, apžvalgose atspindi visuomeninį, politinį ir ekonominį krašto gyvenimą. Na, ir papildoma atsakomybė ant eltiečių pečių gula faktas, kad jos informacija reprezentuoja Lietuvą sąjunginėje ir užsienio spaudoje.

ELTA atlieka šią misiją jau septynias dešimtis metų. Beje, ir Roiteris ne tiek jau daug amžiumi atsiplėšė nuo savo jaunesnės sėters. Eltos gimtadieniu laikoma diena, kai Laikinoji darbininkų ir valstiečių vyriausybė 1919 metais Vilniuje įkūrė LITĄ. Jau nuo 1920 metų Kaune veikusi telegramų agentūra vadinama dabartiniu vardu — ELTA. Pirmuoju jos direktoriumi buvo įdomaus likimo žemaitis gydytojas Justinas Bartkus. Antruoju vadovu — šveicarių kilmės filosofijos daktaras Juozas Eretas, vėliau jai vadovavo Justas Paleckis, Sorbonos universiteto auklėtinis Valentinas Gustainis, kurio knyga apie gyvenimą tremtyje tuojau pasirodys ant Lietuvos knygynų lentynų, dar vėliau vienintelė moteris šioje greitoje — Magdalena Avietaitė. Vokiečių okupacijos metais uždaryta ELTA savo veiklą atnaujino 1944 metais. Pokario metų direktoriais buvo Kostas Korsakas, Juozas Jurginis, Andrejus Maruchanovas, paskui 25-erius metus — Donatas Roda, trumpam blykstelėjo jos padangėje savito Felikso Pažusio talento žvaigždė, jį pakeitė Algimantas Stankevičius, o dabar Eltai vadovauja Robertas Grikevičius.

Kada prasideda ir kada baigiasi Eltos reporterių darbas, sunku ir pasakyti. Tačiau jų gyvenimas, matyt, labai gerai telpa į Vilniaus universiteto žurnalistikos katedros

vedėjo Laimono Tapino pastebėjimą, jog žurnalistika — tai ne profesija, o gyvenimo būdas. Kiekvienas Eltos reporteris kasdien parašo dažnai ne vieną ir ne du pranešimus. Nė vienoje žurnalistinio darbo įstaigoje per visą Lietuvą jūs neišvysite tiek daug techninių darbuotojų, mat ėia prieš trejus metus įkurtas ryšių ir automatizacijos sistemų centras, kuris visą žurnalstų darbą kompiuterizavo. Nūnai ELTA bene vienintelė Respublikos redakcija, kur neišvysite rašomųjų mašinėlių, — taip savo reportaže tą dalyką suformulavo „Tiesos“ korespondentė Jūra Baužytė. Darbas vyksta displejus ekrane, o informacija vartotojams keliauja kompiuterinio ryšio kanalais. Toks techninis Eltos statusas.

Eltos 70-mečio proga „Draugystės“ viešbučio konferenciją salėje įvyko mokslinė-praktinė konferencija, o po jos, žvelgdamas iš šešiolikto šio viešbučio aukšto į vakaro žiburių padabintą Vilnių, pagalvojau, kad gyvenime visada turi būti taškas, iš kurio galėtum pasižiūrėti į savo darbą. Reiškiant oficialiąją Respublikos vyriausybės poziciją, ne taip lengva išlaikyti savo pusęje visas skaitytojų simpatijas. Juoba kad dabar kiekvienas lietuvis ryte ryja bet kokią informaciją ir pageidauja, kad ji būtų kuo išsamesnė ir objektyvesnė. Ir daug ko dabar žurnalistams tenka mokytis iš naujo. Turbūt pirmą kartą tai aiškiausiai pajuto eltiečių brigada, dirbusi nušviečiant Sąjūdžio suvažiavimo darbą. Tiesiog salėje reikėjo mokytis naujoviško mąstymo, politinių dalykų abėcėlės, tačiau dabar šis barjeras jau įveiktas, o Eltos pranešimų eilutėse vis labiau atsispindi asmeninė žurnalstų nuomonė.

Eltai dabar iškilo kur kas sunkesnis uždavinys, irgi susijęs su nauja situacija Lietuvoje. Ekonominis. Reikia dirbti apsimokamumo sąlygomis. Dalykas naujas, tačiau, matyt, jį padės išspręsti prie Eltos įkurtas kurybinis-techninis centras, kuris imsis platinoti audiovizualinę informaciją, teiks informacines paslaugas laikraščių ir žurnalų redakcijoms, užsiims leidybine veikla.

Štai taip žengdama ELTA pasitiko savo garbingą sukaktį. Viktoras Armalis
Vilnis, 1989 m. kovo 30 d.

Žmonės ir datos

BALANDŽIO 16 DIENA
PRIEŠ 120 METŲ

gimė lietuvių dirigentas, Rusijos Tarybų Federatyvinės Socialistinės Respublikos nusipelnęs artistas, Respublikos nusipelnęs meno veikėjas Mykolas Bukša. Knygoje „Iš lietuvių muzikinės kultūros istorijos“ J. Gaudrimas rašo:

„Dar būdamas studentas, M. Bukša pradėjo diriguoti operai Nižnij Novgorode (dab. Gorkis) vienos rusų operos trupės gastrolių metu 1898 metų vasarą. Nuo to laiko ir prasidėjo daugiau kaip 50 metų trukusi jo, kaip dirigento, veikla įvairių Rusijos (Maskvos, Peterburgo, Saratovo, Smolensko, Permės, Kalugos, Tulos), Ukrainos (Charkovo) ir Užkaukazės miestų Tifliso (dab. Tbilisio), Vladikaukazo (dab. Ordžonikidzės) teatruose, o nuo 1927 metų — Kaune ir nuo 1948 metų — Vilniuje. Be to, Kauno konservatorijoje jis dirbo ir pedagoginį darbą...“

Geras meninis skonis, kūrybinė disciplina, neišsenkama energija, reiklumas sau ir kitiems, valingas ir aiškus mostas — šie bruožai buvo būdingi menininkui, pastačiusiam įvairiuose Rusijos teatruose ir Lietuvoje daugiau kaip šimtą įvairių operų ir baletų ir puoselėjusiam realistines rusų operinio meno tradicijas.

Dirbdamas lietuvių operos teatre, M. Bukša aktyviai prisidėjo prie klasikinės muzikos, ypač rusų klasikinių operų, propagandos. Kauno valstybiniame teatre jis dirigavo ne tik visas rusų klasikines operas, bet ir buvo pirmasis lietuvių nacionalinių operų — J. Karnavičiaus „Grażina“ ir „Radvila Perkūnas“, A. Račiūno „Trys talismanai“ ir S. Šimkaus „Kaimas prie dvaro“ („Pagirėnai“) — dirigentas. Jis taip pat dirigavo ir visus rusų klasikinius baletus. Buržuaziniu laikotarpiu M. Bukša buvo vienas iš labiausiai prityrusių teatro dirigentų“.

BALANDŽIO 18 DIENA
PRIEŠ 175 METUS

gimė vienas iš pirmųjų lietuvių archeologų ir muziejininkų Eustachijus Tiškevičius. Mokėsi jis Vilniuje, Minske, vėliau gyveno Peterburge, kur skaitė daug knygų apie Lietuvos praeitį, jos žmones ir kultūrą didžiausioje to meto carinės imperijos viešojoje bibliotekoje. Jis persikėlęs į Vilnių, kurį laiką dirbo generalgubernatoriaus įstaigoje. Tuo metu ypač didėjo susidomėjimas archeologiniais paminklais. Juos tyrinėti pradėjo ir E. Tiškevičius: kasinėjo pilkapius, plokštinius kapynynus, piliakalnius. Taip pat domėjosi liaudies gyvenimu, rinko jos dainas, pavadinimus, papročius, tradicijas. 1855 metais Vilniuje E. Tiškevičius organizuoja laikinąją archeologinę komisiją ir išrenkamas jos pirmininku. Netrukus prie šios komisijos Vilniaus universiteto patalpose buvo įsteigtas Senienų muziejus. Jo vedėju iki gyvos galvos buvo išrinktas E. Tiškevičius. Tarp pirmųjų muziejaus eksponatų buvo daiktai, priklausę uždarytam po 1831 metų sukilimo Vilniaus universitetui. Po 1863 metų sukilimo Vilniaus generalgubernatorius Muravjovas-Korikas uždarė Vilniaus laikinąją archeologinę komisiją, o Senienų muziejų pertvarkė į valstybinę įstaigą, prijungdamas ją prie tuo metu įsteigtos Vilniaus viešosios bibliotekos. Senienų muziejus atgijo praėjusio amžiaus pabaigoje. Vėliau iš jo susikūrė Tarybų Lietuvos istorijos etnografijos muziejus.

Eustachijus Tiškevičius paskelbė 13 mokslinių darbų. Jis pirmą kartą Vilnis, 1989 m. kovo 30 d.

sis Lietuvoje ir Lenkijoje archeologinį laikotarpį pradėjo skirstyti į akmens, žalvario ir geležies. Archeologijos mokslo reikalais E. Tiškevičius vyko į Svediją, Suomiją, Daniją. Jis buvo daugelio Rusijos ir kitų šalių mokslo draugijų narys, taip pat Britanijos ir Airijos archeologijos institutų garbės narys.

BALANDŽIO 20 DIENA
PRIEŠ 65 METUS

gimė revoliucinio judėjimo Lietuvoje dalyvis, Didžiojo Tėvynės karo partizanas, Tarybų Sąjungos Didvyris Alfonsas Čeponis.

„Kai 1958 metais Alfonsui Čeponiui buvo suteiktas Tarybų Sąjungos Didvyrio vardas ir laikraščiu puslapiuose pasirodė jo fotografijos, — pasakojo revoliucinio judėjimo dalyvis, istorikas ir teisininkas Eusejus Jacovskis, — mano motina Marija Jacovskienė, išžiūrėjusi į gražaus vaikinio veidą, prisiminė:“

— Iki karo pradžios mes kartu su juo darbavomės Lietuvos Komunistų partijos Centro Komiteto aparate. Alfonsas tada dirbo techniniu sekretoriumi, buvo kuklus, švelnus būdo, labai taktiškas ir visų mylimas jaunuolis...“

Karo metais Alfonsas įstojo į 16-ąją Lietuviškąją šaulių diviziją, dalyvavo pirmuosiuose jos mūšiuose prie Oriolo. Po to sugrįžo į priešą okupuotą Lietuvą ir įsijungė į pasipriešinimo judėjimą, dalyvavo kovinėse operacijose. Žuvo jis nesulaukęs nė dvidešimties metų: penkiąs valandas didvyriškai priešinosi jį apsupusiems gestapininkams ir paskutinį šovinį paleido sau į širdį. Kaune ant namo, kuriame išliko priešio kulkų žymės, didvyriui atminti įrengta memorialinė lentelė.

BALANDŽIO 20 DIENA
PRIEŠ 140 METŲ

gimė lietuvių tautosakininkas, poetas Mečislovas Davainis-Silvestraitis. Jis paskelbė nemažą straipsnių lietuvių etnografijos, kalbos klausimais. Susipažinęs su Jonu Basanavičiumi ir jo skatinamas, M. Davainis rinko lietuvių liaudies dainas, pasakas ir kitą liaudies kūrybą. J. Basanavičiaus įtakoje jis pradėjo bendradarbiauti „Aušroje“, „Šviesoje“, „Vienybėje lietuvininkų“ ir kituose lietuviškuose leidiniuose. Čia jis spausdina eilėraščius, straipsnius, kraštotyros pobūdžio žinutes. Jo poezija romantinės krypties: ragina mylėti tėvynę, lietuvių kalbą. Mečislovas Davainis-Silvestraitis turėjo surinkęs apie 700 pasakų, daugiau kaip 1000 dainų ir apie 3000 vienetų smulkiosios tautosakos. Dalis jo surinktos tautosakos dingo, o kita dalis yra saugoma Tarybų Lietuvos Mokslų Akademijos Lietuvių kalbos ir literatūros institute.

Mirė Mečislovas Davainis-Silvestraitis 1919 metais Vilniuje.

BALANDŽIO 21 DIENA
PRIEŠ 90 METŲ

gimė revoliucinio judėjimo Lietuvoje dalyvis Vladas Banaitis. Dar besimokydamas Kaune, jis užmezgė ryšius su komunistais ir 1927 metais įstojo į Lietuvos Komunistų partiją. Netrukus buvo suimtas ir už pogrindinę veiklą karo lauko teismo nuteistas sušaudyti. Vėliau ši bausmė buvo pakeista kalėjimu iki gyvos galvos. Išsėdėjęs dvylika metų Kauno, Šiaulių kalėjimuose, IX forte, pagal dalinę amnestiją išėjo į laisvę ir vėl įsijungė į pogrindinį darbą.

1940 metais jis dirbo Respubli-

Tokijo gatvė piko valandomis.

LASS-0

KOKS „LITEXPO“ STATUTAS

Tokių mintį-klausimą įsirašiau savo darbo bloknote, eidamas į antrąją kooperatyvų ir individualių gamintojų mugę, kuri įvyko buvusiuose Liaudies ūkio pasiekimų parodų rumuose Vilniuje. Kodėl sakau buvusią? Todėl, kad priimtas Lietuvos TSR Ministrų Tarybos nutarimas pertvarkyti LŪPP į Lietuvos respublikinį parodų ir mugių organizavimo centrą prie Lietuvos TSR Ministrų Tarybos. Taigi pasikeitė pavadinimas, na, o turinys?

Ejau per mugės salę tarp ekspozicijų ir stalų, už kurių jau nuo pirmųjų mugės atidarymo minučių kilo didelis bruzdesys. Žodžiu, atmosfera buvo dalykinė: vieni pirko, kiti pardavinėjo. Tokia buvo šios mugės paskirtis. Ne pakepsponuoti, ne pasididžiuoti, o būtent sudaryti sąlygas tam, kad geras gamiavys, puiki prekė pasiektų vartotoją. Rinkos klausimas ga-

kos komunalinio ūkio liaudies komisaro pavaduotoju. Šias pareigas kurį laiką ėjo ir pokario metais. Be to, dirbo partinį ir administracinį darbą Telšių apskrityje, Klaipėdoje, Vilniuje, buvo Tarybų Lietuvos Mokslų Akademijos centrinės bibliotekos direktorius.

Mirė Vladas Banaitis 1970 metais.

BALANDŽIO 26 DIENA
PRIEŠ 95 METUS

Siaulių rajone, Naisių kaime, gimė lietuvių poetas Zigmas Gelė-Gaidamavičius. Mokydamasis Siaulių gimnazijoje, jis pradėjo rašyti eilėraščius ir juos spausdino „Vilniaus žiniose“, „Aušrinėje“ ir kituose leidiniuose, pasirašinėdamas Zigmo Gelės ir kitais slapyvardžiais. 1912-aisiais metais jis įstojo į Kijevo universitetą, tačiau netrukus mirė, nespėjęs išleisti jau parengto spaudai eilėraščių rinkinio „Gėlynas“. Šis rinkinys buvo išleistas tik tarybiniais metais.

Zigmas Gelė-Gaidamavičius buvo artimas demokratinės krypties rašytojams, pažangioms tendencijoms. Jo eilėraščiuose vaizduojama gimtoji aplinka, panaudojami tautosakos siužetai ir poetika. Kai kuriuose posmuose yra revoliucinės kovos vaizdai. Žymiausia vieta jo lyrikoje užima gamtos, meilės ir draugystės tema. Jis buvo kupinas užuojautos savajam kraštui, gimtinei:

Tėviškės vaizdeli,
Kaip tu man brangus!
Aš matau kelelį,
Pievas ir laukus...

Gražiai poeto atminimą saugo Siaulių rajono žemdirbiai. Kolūkis „Už taiką“ 1977 metais įsteigė Zigmo Gelės vardo premiją geriausiajam respublikos jaunajam poetui, kiekvieną pavasarį čia įvyksta šventė.

mintojui visada svarbiausias, o prekybininkui ne mažiau svarbu ant prekystalių turėti tas prekes, kurios neužsiguli. Štai tik vienas pavyzdys: nė pusiaudienio nesulaukęs mugėje darbą baigė Zarasų „Sagos“ kooperatyvas — buvo sudarytos sutartys parduoti visą įmanomą kooperatyvo produkciją gana ilgam laikui. Ką gi, nedaugelis galėjo konkuruoti su zarasiškių lietuvių, sionų, palaidinukų ir kitokių siuvinų kokybe...“

Manau, kad skaitytojas iš mano pateikto vaizdo gali susidaryti pakankamą vaizdą, kuo gi ši mugė skyrėsi nuo kitų, ankstesnių. Gal tik vieno pasigedau čia — užsienio partnerių. Tačiau mano nerimą apramino centro direktorius Aloyzas Tarvydas. Žurnalistas jis taip pakomentavo:

— Mums pavesta organizuoti mokslo ir technikos laimėjimų, komercinės parodas bei mugės Lietuvoje, šalyje ir užsienyje. Tad geografija plėsis, ir smarkiai. Svarbu, kad rastume partnerių, kurie norėtų bendradarbiauti naujomis — apsimokamumo sąlygomis...“

— Ar tai reiškia, kad „Litexpo“ (taip žurnalistai pakrikštijo naujas pareigas einantį centrą) tampa monopolistu šioje srityje?

— Anaipol! Esame pasirengę ir turime galimybes suteikti praktinę bazę bet kokiems hipotetinių partnerių pasiūlymams. Tai gali būti parodos ir mugės, kurias organizuosime ne mes, o Lietuvos TSR prekybos ir pramonės rūmai, užsienio prekybos susivienijimas „Litimpex“, įvairios mokslinės ir gamybinės organizacijos, įmonės, kurios tik turės tikslų reklamuoti savo produkciją, išradimus...“

Šie žodžiai jau paremti pirmaisiais žingsniais: naujajame centre įvyko kompiuterių, manipulatorių ir videoklipų mugė, kurios metu kooperatyvas „Žvilgsnis“ susitarė su Lenkijos firmomis gaminti įvairius kompiuterius. Sanderio suma — 700 tūkstančių rublių. Kitas svarbus renginys — nekondicinių gaminių ir gamybos atliekų mugė, kurioje dalyvavo 150 „pardavėjų“ ir apie 800 „pirkėjų“, nes gamybos žaliavų klausimas visiemis labai opus, o ypač individualiems gamintojams. Čia kontraktų sudaryta už 3,5 milijono rublių. Sekantis naujos programos numeris — mokslinių techninių idėjų mugė, kartu su „Litimpexu“ centras rengia Respublikos parodą Milano mugėje, centre netrukus įvyks Pabaltijo medžioklės ir žuiklės trofėjų paroda... Na, o už visą šią veiklą centras ima gauti dividendus, kurie eina jo veiklai plėsti, kolektyvo darbui apmokėti.

Vygandas Petrukonis

KAS TYRINĖS LIETUVOS PRAEITĮ

Atrodytų, keistas klausimas. Savime aišku: istorikai, archeologai, etnografai. Deja, jei istorikai ruošiami Vilniaus universitete ir Vilniaus pedagoginiame institute, tai archeologų ir etnografų iš esmės niekas neruošia! Ir tai — valstybėje, kuri turi tokią istoriją!

Tad apie Lietuvos archeologijos mokslo bei tyrinėjimų istoriją, dabarties nepalankią būklę ir ateities perspektyvas kalbamės su Vilniaus universiteto istorijos fakulteto Lietuvos TSR istorijos katedros dėstytoju ALEKSU LUCHTANU.

— Pirmiausia, kas mums yra archeologija?

— Archeologijos ir etnologijos arba etnografijos mokslų srityje slypi didžiausi ir įdomiausi mūsų tautos kultūros ir kūrybos turtai. Tai materialinė ir dvasinė kūryba, pasireiškianti liaudies architektūroje, mene, mitologijoje ir religijoje, dainose ir baladėse, kur išliko lietuviško epo pėdsakai. Pagaliau apie senąją Lietuvos istoriją iki Vytauto Didžiojo laikų, apie valstybės ir tautybės formavimąsi, apie baltų etnogenезę, apie pirmųjų gyventojų pasirodymą pietryčių Pabaltijyje mes sužinome beveik vien tik iš archeologinių tyrinėjimų rezultatų. Sunku įsivaizduoti, kokia skurdi ir vienpusiška būtų būtų tautos praeitis, kokį iškraipytą jos vaizdą turėtume be archeologijos ir etnografijos mokslų duomenų.

Pastaraisiais metais ypač padidėjo visuomenės susidomėjimas mūsų krašto senąja praeimi, daug dėmesio skiriama archeologinių tyrinėjimų senamiesčiuose plėtojei, kalbame apie tokių tyrinėjimų tikslumą, apie jų spartinimo būtinybę, nes kasmet įvairių ūkinių darbų metu žūsta daug unikalių archeologinių paminklų tiek kaimo vietovėse, tiek ir senamiesčiuose. Nesušilaukia tyrinėtojų etnologų senosios kaimų sodybos, liaudies meno paminklai, vis mažiau lieka kaimuose tautosakos ir dainų žinovų. Tad iš pirmo žvilgsnio negali net kilti klausimas, ar reikalingi Lietuvai archeologai ir etnografai. Juk kiekvienam aišku, kad jų laukia nepaprastai plati, kai kur beveik nepaliesta tyrinėjimų dirva. Tačiau turime pripažinti liūdną ir sunkiai paaiškinamą faktą, kad šiuo metu nei vienoje Lietuvos aukštojoje mokykloje ne-

ruošiami archeologai ir etnografai. Tai būtų suprantama, jeigu gyventume kokioje trečiojo pasaulio šalyje, jei neturėtume savos istorinės mokyklos, senų archeologijos ir etnologijos tradicijų.

— Nuo kada prasideda archeologijos mokslas Lietuvoje?

— Archeologijos mokslo pradžia Vilniaus universitete siekia XIX šimtmetį. Pirmieji profesoriai, kurie suprato archeologijos reikšmę istorijos proceso pažinimui, buvo J. Lelevelis, K. Bogušas-Bauža, I. Laboika. J. Lelevelis skirstė istorinius šaltinius į tradiciją ir padavimus, nerašytinius šaltinius, apimančius įvairias iškasenas ir rašytinius šaltinius. Universiteto profesoriai skatino visuomenę domėtis praeimi, rinkti senienas. Nuo XIX a. pradžios Lietuvių etnografija, be jau minėto J. Lelevelio, domėjosi I. Onacevičius, I. Danilavičius, J. Jaroševičius ir kt. Visi jie iš Vilniaus universiteto istorijos katedrų kalbėjo apie lietuvių kalbos ir žodinės kūrybos archaizumą ir grožį, ragino lietuviškai mokančius studentus užsiimti tų dienų lietuvių kultūros vertybių tyrinėjimu. Vilniaus universiteto leidinys „Vilniaus dienraštis“, ejęs lenkų kalba 1818 m., buvo įvedęs skyrių, pavadintą etnologija (etnologija), kas rodo didelį susidomėjimą šia mokslo šaka. Etnologijos klausimais domėjosi Vilniaus universiteto studentai S. Daukantas, S. Stanevičius, L. A. Jucevičius, A. Mickevičius, kuris užrašė iš savo tėvo lietuviškas dainas. Pagaliau Universiteto vadovybė rūpinosi senovės paminklų apsauga ir moksliniais tyrinėjimais. 1818 m. Vilniaus universitetas išdavė Z. Dolengai-Chodakovskui pirmąjį Rusijos Imperijos leidimą (atvirą lapą) archeologiniams tyrinėjimams.

Uždarius Vilniaus universitetą (1832 m.) paskleistos profesorių mintys ir raginiai neišnyko. Jų aidas įkvėpė T. Narbutą parašyti 9 tomų Lietuvos istoriją, kurios I tomas paskyrė mitologijai ir papročiams. J. I. Kraševskis savo darbus paskyrė Lietuvos garbingai praeičiai nušviesti. Savo knygoje „Lietuva“, „Anafielo“ trilogijos I knygoje „Vitolio rauda“ puikiai pavaizdavo pagoniškąją lietuvių religiją, mitologiją, susietą su garsiais lietuvių karo žygiais, apeigomis, papročiais. J. I. Kraševskio darbai suvaidino nepaprastai dide-

lį vaidmenį atgimime tuo metu jau lenkiškai kalbėjusių lietuvių inteligentų. Per tas knygas jie įgavo lietuviškos dvasios, pagarbos savo tėvynės Lietuvos praeičiai, pradėjo didžiuotis savo lietuviška kilmė. Daug Universiteto auklėtinių prisidėjo prie Vilniaus laikinosios archeologijos komisijos, Senienų muziejaus, kurį pradžioje buvo numatyta pavadinti Lietuvos muziejumi, steigimo XIX a. viduryje.

— Persikelkime į šį amžių. 1919 metų liepos 25 dieną prie Tarybų Lietuvos švietimo komisariato buvo įsteigta Archeologinė komisija. Deja, 1920 metais Vilnių ir Vilniaus kraštą užgrobė baltai, kurį jie valdė iki 1939 metų rudens. Ar per šį laikotarpį atkurta Stepono Batoro universitete buvo atliekami archeologiniai tyrimai, ruošiami archeologai?

— Ir analogiškas klausimas, — kas šioje srityje buvo daroma Lietuvos Respublikoje?

— Lenkų okupacijos metais Vilniaus Stepono Batoro universitete nuo 1926 metų veikė muziejus su archeologijos, istorijos ir etnografijos rinkiniais. Buvo pradėtos skaityti archeologijos disciplinos, o 1927 m. buvo įsteigta klasikinės archeologijos katedra, prie kurios veikė seminaras-kabinetas ir biblioteka. Universiteto archeologai H. ir V. Holubovičiai tvarkė archeologijos muziejų, tyrinėjo apie 30 paminklų Vilniaus ir Naugarduko vaivadijose, ruošė mokslines publikacijas. Sėkmingai veikė etnologijos ir etnografijos katedra bei jos laboratorinis etnografijos muziejus. Profesoriai C. Boduenas de Kurtenė ir K. Mošinskis (K. Moszynski) uoliai kaupė etnografinę medžiagą iš Vilniaus krašto.

Kauno Vytauto Didžiojo universitete nuo 1935—1936 mokslo metų dirbo prof. J. Puzinas, specialų archeologijos pasirušimą įgijęs Heidelbergo universitete. Pradėtas skaityti sistemingas archeologijos kursas, buvo vykdomi žalojamų kapinynų tyrinėjimai. 1940 m. perkėlus humanitarinių mokslų fakultetą į Vilnių ir įsteigus archeologijos katedrą, pradėdami rengti archeologai. Sunkiais 1942 metais išleidiama pirmoji laida, kurioje žymūs Lietuvos archeologai M. Alseikaitė-Gimbutienė, R. Jablonskytė-Rimantienė, R. Volkaitė-Kulikauskienė ir P. Kulikauskas.

— O pokario metais?

— Dar nesibaigus karui, 1944 m. rudenį, Vilniaus universitetas pradėjo naujuosius mokslo metus. Toliau buvo rengiami archeologai ir etnografai, o jau 1949 m. išleidiama pirmoji laida. Katedros pergyveno reorganizaciją, 1947 m. vietoje nedidelių archeologijos, etnografijos ir meno istorijos katedrų įkurta muzeologijos katedra, kuriai vadovavo žymus Lietuvos muzejininkas P. Galaunė.

1950 m. vėl įsteigiama bendra archeologijos ir etnografijos katedra, kurioje buvo paruošta gražus būrys archeologų ir etnografų.

— Ir prieiname prie dabar nelinksmam vadinamo stagnacijos laikotarpio. Jis archeologijos mokslui, atrodo, buvo skaudžiausias?

— Deja, taip. Šiais liūdnamis pargarsėjusiais metais akademiko J. Žiugždos iniciatyva archeologijos ir etnografijos katedra buvo panaikinta, vietoje jos įsteigta Lietuvos TSR istorijos katedra. Nuo 1966 metų nei archeologai, nei etnografai neruošiami, arba ruošiami lyg nelegaliai, neįteisintai iš studentų istorikų, leidžiant vienam kitam rašyti kursinius ir diplominius darbus archeologijos ir etnografijos tematika. Nuo 1973 m. išskiriama kasmet 9—10 studentų taip vadinamajai muzejininkystės-archeologijos specializacijai. Jiems, be gausių bendrųjų istorinių disciplinų, skaitomi kai kurie archeologijos

Atgimimo varpas Sarbievijaus kiemelyj

Kai Katedros aikštėje varpai muša dvyliką, kiekvienas praeivis nejučia žvilgteli į laikrodį. Galingas laiko bėgimas mums visada aidu atliepia varpo gaudesyje. Ir turbūt todėl Vincas Kudirka jo leistam laikraščiui parinko „Varpo“ vardą, kad lietuviui jis visada siejosi su tuo, kas nauja, kas atgimsta. Netgi žirgų po kaklu buvo kabinamas varpelis, tilindžiuojantis lyg laiko lašai...

Lietuvoje varpai buvo liudinami jau XIV amžiuje, bet prabėgę šimtmečiai daug jų nusinešė negrąžinamai. Paskutinę pusę šio amžiaus varpai buvo primiršti, užtat gražu pasidžiaugti, kad per porą paskutiniųjų metų jų vėl gausėja, vėl jie savo skambėjimu puošia mūsų laikmetį. Klaipėdos pašto restauruotame bokšte suskambo 48 varpų karilionas, kurį uostamiesčiui nuliejo VDR meistras. Anksčiau tik Kaunas galėjo pasigirti šiuo unikaliu muzikos instrumentu.

Pirmąsias 1989 metų minutes skambiu balsu atmušė dar vienas varpas, kurį Vilniaus universiteto Sarbievijaus kiemelyje iškėlė studentų varpininkų korporacija. Anksčiau šis kiemelis garsėjo Literatų beržu, dabar jame dvi įžymybės. Varpas, tegu ir neįspūdingas savo dydžiu, įkomponuotas į dekoratyvines metalo grotelės, papuoštas Vyčiu ir Gedimino stulpais, pakabintas virš vartų, jungiančių Sarbievijaus kiemelį su Didžiuoju kiemu. Nuo dabar visų švenčių dienomis naujojo varpo dūžiai antrins Jono varpinės varpų balsams. Naujajį varpą Universitetui iš savo kolekcijos padovanojo liaudies menininkas Valentinas Šimonėlis. Daugelį metų jis renka didelius ir mažus varpus. Jo rinkinyje — varpai iš tolimiausių pasaulio šalių, kolekcija jau užima didžiąją dalį meistro sodybos. Ir štai dabar jie pradeda keliauti į tokias vietas, kur savo skambesiu puoš miestus ir aikštes.

Jolanta Cepukaitytė

Jei tu nori, kad tave kiti gerbtų, pirmiausia ir svarbiausia, gerbk pats save.

F. Dostojevskis

Nelaimė parodys, ar turi draugą, ar tik jo vardą.

K. Ušinskis

Didieji žmonės — išdidūs, mažieji — pasipūtę.

D. Baironas

speckursai, leista rašyti kursinius ir diplominius darbus iš archeologijos, įvestos praktikos. Etnografijos padėtis dar liūdnesnė, nes nėra ir tokios „apkarpytos“ specializacijos.

— Ir tokia nepatenkinama padėtis tęsiasi dvidešimt ketveri metai. Neįmanoma nematyti jokių prosvaisčių?

— Manau, situacija iš esmės keičiasi. Respublikoje steigiami, kuriami vis nauji muziejai. Planuojama įkurti Mokslų Akademijos sistemoje etnologijos institutą. Numatoma plėsti ir reorganizuoti Lietuvos TSR MA Istorijos instituto archeologijos skyrių bei Paminklų restauravimo projektavimo instituto archeologijos skyrius. Taigi neišvengiamai auga archeologijos specialistų poreikis.

— Ir, Jūsų nuomone, jie turėtų būti ruošiami Universitete?

— Taip, nes Vilniaus universitetas turi senas archeologijos ir etnografijos specialiasis ruošimo tradicijas. Todėl dabar būtina nedelsiant atkurti Universitete archeologijos ir etnografijos katedrą ir imti ruošti archeologus bei etnografus, kaip tai daroma kitose respublikose.

Kalbėjosi Kazimieras Juknys
Vilnis, 1989 m. kovo 30 d.

Jau daug metų Varėnos profesinės technikos mokyklos dėstytojas A. Juškevičius pamėgęs medžio drožybą. Jis — daugelio respublikinių ir sąjunginių parodų dalyvis. Dėstytojo įsteigtą studiją neriai lanko daugelis profesinės technikos mokyklos moksleivių. Čia jie išmoksta dažybos paslapčių, susipažįsta su medžio rūšių komponavimu ir savybėmis.

V. Ivanausko nuotraukoje: A. Juškevičius (deš.) su moksleiviais.

Vasaros malonumai Lietuvoje.

Rimanto Petrikos nuotr.

JAUNIMAS VERŽIASI NE TIK Į MOKSLUS

Nė kiek ne mažiau jauniems, gabiems žmonėms rūpi šiandien pat įsijungti į veiklą, na, o tuo pačiu užsidirbti šiek tiek prie stipendijos ar pirmojo atlyginimo. Šią mintį išgirdau iš Vilniuje įkurto jaunimo mokslinės techninės kūrybos centro „Viltis“ direktoriaus Alfonso Ambrazo, kai teiravausi, ar tikrai šio centro specialistai sostinės gražtų gamykloje įsteigė lazerinės akupunktūros punktą. Pasirodė, jog tai teisybė. Na o, visa „Vilties“ atliekamų darbų programa atsiskleidė iš tolesnio pokalbio. Čia ateina jauni žmonės, kurie turi sumanymų, minčių, nori padirbėti kuo įvairiausiose srityse — nuo baldų konstravimo iki ekologinių tyrinėjimų. Tai ir studentai, ir jauni mokslininkai, ir pedagogai. Visi čia dirba pagal sutartis — etatinių darbuotojų tik aštuoni. Pernai „Viltis“ atliko 500 įvairių sutarčių su gamyklo-

mis ir organizacijomis, kurių vertė — šeši milijonai rublių.

Štai jaunų architektų grupė greitai ir tris kartus pigiau nei valstybinės įstaigos parengia projektus bei projekcinę dokumentaciją individualiems namams, sodams, nameliams statyti, įvairiems pastatams rekonstruoti. Jauniems dailininkams bei kompozitoriams daug užsakymų duoda prie centro įsikūręs meno propagavimo biuras „Nata“. Centro menedžeriai įkūrė jaunimo madų firmą „Pelene“, kuri gamins modelius ir siūs drabužius tik jaunimui. Iš uždirbtų lėšų „Viltis“ jau plečia pradėtus Vilniaus upės ekologinius tyrimus. Užmegzti pirmieji tarptautiniai kontaktai — imta bendradarbiauti su Lenkijos ir Čekoslovakijos jaunimo kultūros organizacijomis, atlikti bendrus darbus.

Raimondas Akelaitis

Lietuviškų kavos malūnėlių kelionės

Dar prieš metus Vilniaus Spalio 40-mečio staklių gamykloje pradėti gaminti kavos malūnėliai buvo brangia dovana šio kvapnaus gėrimo mėgėjams. Jie tvirtina, kad tik ranka sumalti kavos grūdai atskleidžia savo tikrąjį aromatą. Ir svarbiausia, kad malūnėlis būtų iš medžio — per laiką jis persismelkia kavos aitrumu ir tuo lyg ir prideda gėrimui skonio.

Staklių gamintojai medinius kavos malūnėlius pradėjo gaminti ne vien iš filantropiškų sumetimų — pirmiausia norėta pagerinti gamyklos planinius rodiklius, o antra duoti darbininkams daugiau uždirbti. Nūnai plataus vartojimo prekių baras tapo kooperatinis — tad žmonių uždarbiai dar labiau pagerėjo. Kooperatininkai išplėtė asortimentą, pradėjo gaminti ir malūnėlius prieskoniams, pavyz-

Vilnis, 1989 m. kovo 30 d.

džiui, pipirams, malti. Šia unikalia kol kas produkcija labai susidomėjo ir kitų respublikų prekybininkai bei pirkėjai — kooperatinio baro produkcija dabar keliauja į Rygą, Taliną, Simferopolį, Maskvą, Leningradą, Daugpilį ir daug kur kitur. Per mėnesį vilniečiai pagamina 4 tūkstančius kavos ir septynis tūkstančius prieskonių malūnėlių.

Nūnai mediniais malūnėliais, menančiais praėjusią epochą, susidomėjo Prancūzijos ir VFR firmos. Į šias šalis išsiųstos bandomosios „medinės“ produkcijos siuntos, bus sudaromi kontraktai tiekti malūnėlius didelėmis partijomis.

Venantas Pečellionis

Dievu užkemsamas pats didžiausias plyšys — neaiškumas.

Lietuvos žirgynai

Dabar, mokslo ir technikos amžiuje, mes vis dažniau atsigręžiame ir ilgimės žirgo — ištikimo žmogaus pagalbininko jau ne vieną tūkstantį metų. Neįmanoma įsivaizduoti Lietuvos valstybės sudarymo, jos išaugimo be žirgo. O tuo pačiu — ir be žirgynų.

Lietuvos teritorijoje jau feodalizmo laikais būta žirgynų. Ir ne vieno. Istoriniuose šaltiniuose minimi šie valstybiniai, tai yra priklausantys Lietuvos didžiajam kunigaikščiui žirgynai: 1367 m. — Kauo apylinkėse (laikyta 50 žirgų), 1414 m. — didelis žirgynas Trakuose, 1547 m. — Miteliuose (čia laikyti 452 žirgai). Be valstybinių, nemažai būta ir privačių, tai yra Lietuvos feodalų žirgynų, pvz., Žemaitijoje, Medininkų srityje laikyta per 400 žirgų.

Valstybiniuose Lietuvos žirgynuose arklių priežiūra būdavo reguliuojama specialiomis instrukcijomis. Trečiajame Lietuvos Statute, priimtame 1588 metais, nustatytos veislinių arklių kainos: veislinis eržilas kainavo aštuonias kapas šočių, veislinė kumelė — keturias kapas grašių.

Mažojejoje Lietuvoje, Trakėnuose 1752 m. buvo įsteigtas Prūsijos valstybinis žirgynas, kur buvo veisiami trakėnų veislės žirgai.

XIX a. antroje pusėje — XX a. pradžioje veikė Vilniaus žemdirbinis (savivaldybinis) eržilų depas, 1910 m. jis turėjo 77 veislinius eržilus. XIX a. pabaigoje — XX a. pradžioje dvarininkai Oginskiai savo dvarus turėjo Žemaitijoje, Rietave ir Plungėje. XX a. pradžioje Lietuvoje būta privačių žirgynų Lentvarėje, Raudondvarėje (Vilniaus raj.). 1922—1934 m. žemaičių veislės arklių valstybinis žirgynas buvo Plungėje, 1934—1944 m. Gruzdiuose (Šiaurės raj.). Plungėje žirgynas turėjo 250 ha žemės, Gruzdiuose — 360 ha. 1938 m. jame buvo 71 veislinis

arklys. Iš 100 kumelių 1937 m. čia užauginta vidutiniškai 30 kumelių. 1924—1937 m. žirgynas pardavė 109 veislinius arklius. Kasmet jis gaudavo daugiau kaip 26 tūkstančius litų dotacijos. 1944 m. pavasarį besitraukiantys vokiečių okupantai žirgyno arklius išgabeno į Vokietiją. 1936—1944 m. veikė Kėdainių lengvųjų arklių valstybinis žirgynas, turėjęs 342 ha žemės. 1940 m. pradžioje jame buvo 106 grynakraujų jojamųjų veislės arkliai. Iš 100 kumelių 1939 m. užauginti vidutiniškai 66 kumeliukai. 1936—1942 m. žirgynas pardavė 112 veislinių arklių. 1939 m. jis gavo daugiau kaip 121 tūkstantį litų dotacijos. 1944 m. pradžioje vokiečių okupantai sugriovė žirgyno pastatus, veislinius žirgus išgabeno į Vokietiją.

Pokario metais Lietuvoje šias Žemės ūkio įmones teko atkurti praktiškai iš naujo. Šiuo metu Lietuvoje veikia penki valstybiniai žirgynai: „Nemuno“ (Šilutės raj.) — auginą trakėnų ir grynakraujų jojamuosius arklius, „Sūduvos“ (Kapsuko raj.) — Lietuvos sunkieji ir grynakraujai jojamieji, o Vilniaus (Pušėje) žemaičių, grynakraujai jojamieji ir arabų veislės arkliai, „Žagarės“ (Joniškio raj.) — hanoverio ir Lietuvos sunkiųjų veislės arkliai, ir Dusetų žirgynė auginami rusų ristūnų veislės žirgai.

Šiuo metu Respublikoje auginami aštuonių veislių žirgai. Labiausiai paplitę yra Lietuvos sunkieji arkliai. 1980 metais veislinių gyvulių surašymo metu jie sudarė du trečdalius visų veislinių arklių.

Nuo 1954 metų Lietuvos arkliai su pasisekimu eksponuojami Liaudies ūkio parodoje Maskvoje. Nemažai žirgų iš Lietuvos kasmet parduodama už valiutą Maskvos tarptautiniame aukcione.

Rimas Navickas

“MŪZOS” TEATRINĖ VEIKLA

— Kokios pagrindinės veiklos kryptys susidėstė „Mūzos“ veikloje? — paklausiau šio meno darbuotojų susivienijimo tarybos pirmininką poetą Vytautą Barauską.

— „Mūza“ susidarė iš kelių kooperatinių pagrindais susibūrusių menininkų ir artistų kolektyvų. Vienam jų laisvalaikio renginių rengėjui „Nuotakai“ aš ir pats vadovauju. Mūsų kasdiniuose planuose — koncertai, meno vakarai, poezijos popietės, muzikos festivaliai... Jūs daugiausia organizuojate nuošalesniuose respublikos miestuose ir rajonuose centruose, ūkiuose, žodžiu, visur, kur didžiųjų artistų keliai ir gastrolių maršrutai nepraeina... Beje, ten mes atvežame ir garsenybes, žvaigždes, kaip dabar priimta sakyti. Ir jie labai džiaugiasi, nes būna nustebinti priėmimo, auditorijos susidomėjimo... Na, o dabar išbandėme ir teatrinės veiklos dirvonus — Vilniuje įvyko B. Nušičiaus komiško spektaklio „Biografija baigiasi vedybomis“, kurį inscenizavo Algirdas Lapėnas, premjera. Spektaklio dailininkas — Galius Kličius, o jame vaidina penki aktoriai — Eimutis Braziulis, Mindaugas Capas, Sigitas Račkus, Vyutas Rumšas, Saulius Ciparis.

Beje, pirmąjį susitikimą su jumi „Mūza“ pavedė estrados artistui Juozui Zavaliauskiui. Jo premjeriniai vakarai praėjo šią žiemą visoje respublikoje. Na, o spektaklis turi pasisekimą, artistai kviečiami į dešimtis respublikos vietovių, dabar sudaroma gastrolių programa.

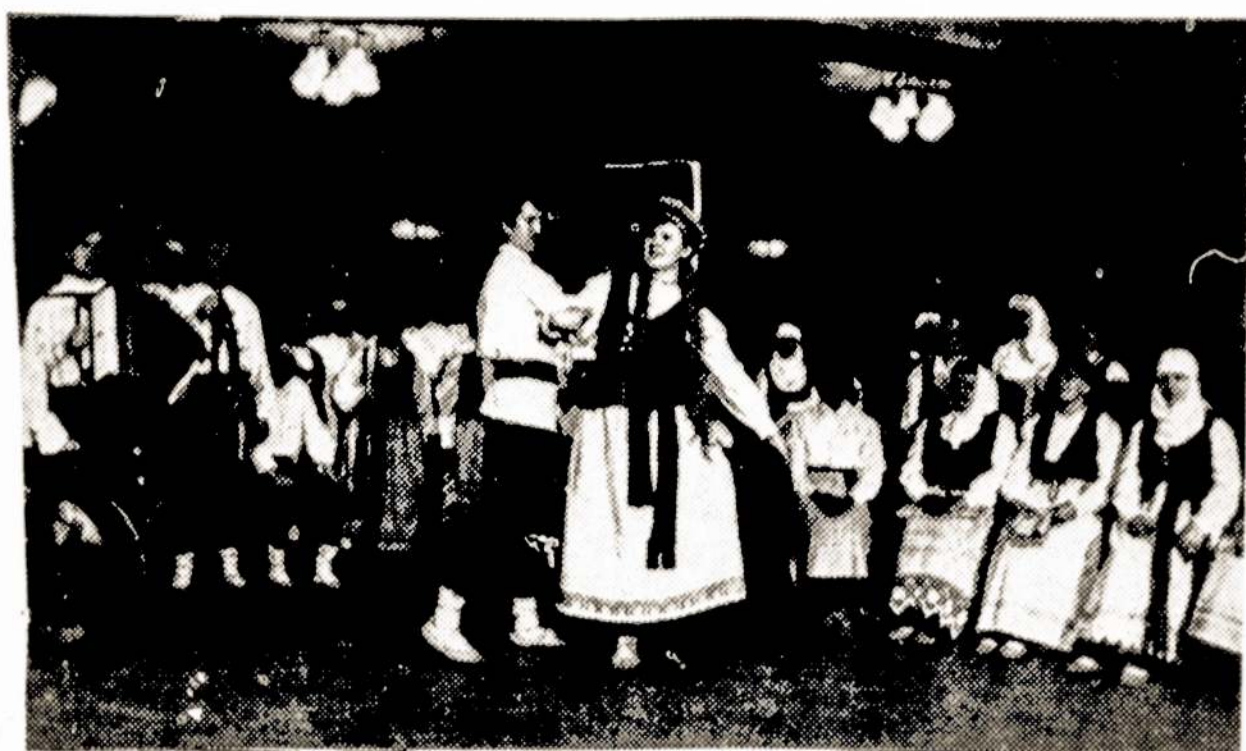
Dar keli žodžiai apie „Nuotakos“ veiklą. Pirmiausia jo menedžeriai duoda šansą jauniems, kurie dar nespėjo išgarsėti didžiosiose scenose ir koncertų salėse. Talantai atsiskleidžia darbe. „Nuotakos“ surengtos jaunųjų atlikėjų premjeros daugeliui buvo sėkmingos ir atvėrė duris į pačius solidžiausius kolektyvus. „Nuotaka“ taipogi kviečiasi atlikėjus iš užsienio ir kitų sąjunginių respublikų. Žodžiu, „Mūza“ ir jos skyriai tampa rimtu konkurentu Nacionalinei filharmonijai. Na, ir ypač stebina daugelį labdaringų artistų ir menininkų veikla. Praėjusiais metais iš uždirbtų lėšų labdaros tikslams jie skyrė apie tris šimtus tūkstančių rublių, o šiemet imasi didele dalimi išlaikyti Vilniaus vaikų namus — skirs pinigų rūbams ir mokymo priemonėms, knygoms pirkti, maistui pagerinti, patalpoms sutvarkyti, nes valstybės dotacijos, kylant kainoms, jau nebepakanka.

Artūras Luinys

PRIES 400 METŲ

gimė lietuvių raštijos darbuotojas, pedagogas Jonas Jaknavičius. Studijavo jis Vilniaus akademijoje, Braunsburge. Vėliau buvo Kražių, Vilniaus jezuitų kolegijų rektorius. Iš išlikusių lietuviškų religinių raštų jam priskiriamos „Evangelijos“, kurių išėjo daugelis leidimų. Jos parašytos gražia, taisyklinga rytų aukštaičių tarme. Manoma, kad Jonas Jaknavičius bendradarbiavo su Konstantinu Širvydu ir padėjo jam parengti žodyno antrąjį leidimą.

Mirė Jonas Jaknavičius 1668 metais.

Prieš penkerius metus Pakruojo rajone Petrašiūnų dolomitinės skaldos gamykloje susikūrė etnografinis ansamblis. Jo gretose — 30 entuziastų. Ansamblis žinomas ne tik rajone, bet ir respublikoje. Kasmet paruošia naują programą.

Gintaro Pavilionio nuotraukoje: koncertuoja Petrašiūnų dolomitinės skaldos gamyklos etnografinis ansamblis.

Žibuoklių ežerėliai

Kiekvieną pavasarį keliauju į Labanoro apylinkes patarlių, mįslių apie pavasario gėles užrašyti. Štai ką bobučiukė iš Lamėsto anūkams porina:

— Mėlyna žvaigždė nukrito. Mėlynos šukės pabiro. Mėlynon versmėn sukrito. Kur žydras vandenėlis tekėjo — žydra gėlė išaugo. Žydras rytas išaušo.

— Mėlyna niekotėlė (indas sviestui mušti), aukso lankeliai, sidabrinis muštukėlis. Ne sena motutė sviestą muša, o darbščios bitės girios medų renka.

— Delčioje pabudusi, Aušrinėje pakilusi, saulutei tekant žalias skaras nusiriusi, gėlė — pavasario nuotaka — tapusi.

— Žib-žib žib! Žibutėlis — žibučiukas. Žiburėlis žiburiukas. Žiedelis kaip Nemunėlio vanduo mėlynas, piestelės kaip aukso liktorėliai — ir gale, ir viduryje girios žiba.

— Žibutės šilkai, žibutės gražumėlis, žibutės rasos — mergelei skirtos.

Su meile, pagarba, žavesiu ir švelnumu ne tik Labanoro apylinkėse, bet ir visoje Lietuvoje apie pirmąsias pavasario gėles — žydras mėlynas tarsi giedras dangus — žibuokles — šnekama.

Akmenimis nuklotas, marių vėjų gairinamas ir bangų plaunamas Ventės Ragas toli pabėgo nuo girių su iš po sniego pasikeliančiais žiedais. Ne visur šiose apylinkėse žibuoklės mėlynuoja. Čia krantas daugiau marių, kopų žolėmis, dugno maurais kvepia. Bet legenda apie žibuoklių atsiradimą pamaro krašte gyva ir šiandien.

...Stūksojo krante iš juodo ažuolo suresta, dervingomis, audrų is mestų dorių lentomis apdengta senojo žvejo Kristupo troba. Vengė to neįjaukus kampo kaimynai. Jeigu venterius unguriams pastaitydavo, šiuos sietuvų lydekos dantimis kaip žirklemis sukarpydavo. Plysdavo Šermukšnių užtėkyje ir už šiekštų užsikabinę kanapiniai tinklai. Vežiojosi dorėje barzdčius Kristupas varine grandine pririštą laivugalyje šimtametį apuoką. Žmonės manė: baubo paukštis jam — samanotosios trobos šeimininkui — piktiems tikslams tarnaujantis ir kerus marioms nešantis. Kartu su Kristupu gyveno ir jojo anūkas Erčius. Kopų baltumo plaukais, lieknėmis už dorės stiebą. Greitesnis už Neringos briedį. O kai uždainuodavo — gintarai aname Baltijos jūros krante už marių suskambėdavo. Pamilo Erčius gražuolę Minę. Bet mergaitė pasakė: „Erčiau, aš bijau ano tamsiojo kranto, apuoko ūbavimo stuobriais užlūzusiame juodalksnynne. Ten smulkiažiedės gėlytės, kopų gubojos neauga. Paukščiai nečiulba. Žuvys užtėkiuose nešo-

ka...“ Išklause Erčius Minės kalbą. Čiupo kirvį. Iškirto užmirkusius bruzgynus. Per liūnus nutiesė kelią. Smiltimis nubarstė. Užsimetė ant pečių gintarų maišą. Paėmė už rankos mėlyną Minę. Ir nusiavedė mergaitę tiesiu vieškeliu. Buvusio juodalksnyno vietoje žėrinčius gintarus išseikėjo plačia sauja, kad piktieji kerai pranyktų. Neatpažįstamai pasikeitė Šermukšnių užtėkis. Prašviesėjo, praskaidrėjo vandenys. Dingo šiekštos ir akmenys. Kaimynai ištiesė ranką Kristupui. O kur gintarėliai nukrito, žydrosios Minės korpaitės atsispaudė, pražydo žibuoklių sala. Ir dabar pietrytiniame marių krante ošia linksma giraitė, vadinama Žibuoklyne, primenanti tolimiems žvejų proproanūkiams apie gražią Erčiaus ir Minės meilę.

O kas kitame Lietuvos pakrašty šnekama? Baugi pavasario naktimis didingoji Šatrija Zemaitijoje. Mėnuliui pasislėpus, ant kadagių šluotų čia suskrenda į kerų puotą raganos. Kvatoja, kavalieraičius velniukus iš nugarėjusio kiaurymėn dvaro kviečia. Bet ne vien piktosios raganos Šatriją lanko. Mėnesienos naktį, žibuoklėms pražydu, kalną apgaubia palaimingoji naktis. Nušvinta žibuoklėms apkaistyto vygės. Tuose laimės lopšiuose, kaip seni žmonės sako, gerosios laimės laimės kūdikius, kuriuos vėliau išnešioja balti gandrai, supa. Seniau žemaičiuose buvo paprotys, gimus vaikui, žiūrėdavo: ar nėra užslėpto plaukuose žibuoklės žiedo. Jei jį rasdavo, sakydavo: vaikas iš žibuoklių lopšio, po laimingą žvaigždę gimęs.

Gražus ir gana retas paprotys kai kur sutinkamas ir Labanoro girioje. Į versmelę įmetama žibuoklių žiedų. Manoma, kur žibuoklės buvo pamerktos, visur visus metus gėlas, skaidrus vanduo liesis ir karščiausiomis vasaros dienomis bus šaltas ir gaivus.

Kur lazdynai keroja, riešutynai traška, riešutėliai su skaniais branduoliais byra, ten žalia nuo žibuoklių lapų. Užtat ir pavadinimai lazdyno nuotakai tokie parinkti: palazdys, palagždys, lazdynėliai, lazdyniukai. Kitur — žibuoklės grožiui lenkiamasi: nuo čia ir poetiški žodžiai — žibutė, žibuoklė.

Žibuoklė — tikra gražuolė. Jos drabužėliai — lapai — iš viršaus smaragdinės spalvos, apačioje violetiniai, lengvu šilku papurę. Žiedai — melsvai violetiniai ar dangiška mėlyni. Bet pasitaiko ir retų baltų žiedų albinosų arba rožinių. Tai žmonių laikomi „laimės žiedai“.

Kai pavasarį miškuose žibuoklės salomis, mėlynais ežerėliais pražysta, žmonės sako: žibuoklių lietus lyja. Leonardas Grudzinskas

ŽAIBAS IŠ VIDURŽIEMIO DANGAUS

Netgi publicistas Vytautas Katičius, rašydamas „Gimtajam kraštui“ „Savaitės“ apžvalgą, tarp svarbiausių sausio įvykių nurodė ir didžiausią savo nusistebėjimą, kai sausio viduryje Karoliniškių gyventojus Vilniuje, o kartu ir gerbiama publicistą išgąsdino neįprastai ankstyvas griautinis. Dar anksčiau, kalbėdama per televiziją, „Lietuvos žiniuosė“ Eugenija Šimkūnaitė į klausimą — kaip liaudies meteorologija aiškina tokias orų anomalijas, kai vasara su žiema susimaišo? — pasakė, jog nėra pakankamai tvarkos ant žemės, tai iš kur jos bus danguje... Spėlioti neįmanoma.

Matyt, žaibas iš viduržemio dangaus akivaizdžiai paremia ne tik E. Šimkūnaitės, bet ir olandų meteorologų teiginį, kad viltis, jog ilgalaikės orų prognozės taps realybe, deja, ir liks viltimi. Buvo manoma, kad, surinkus daug labai tikslių meteorologinių duomenų ir greitai apdorojus juos kompiuteriais pagal matematinius sinoptinių procesų vystymosi modelius, pavyks sudaryti prognozes bent dviem savaitėms. Amsterdamo matematikos ir informatikos bei Karališkojo olandų meteorologijos institutų mokslininkai sudarė matematinį modelį, imituojančią orų chaosą visoje mūsų planetoje — iš jo esą matyti, kad orai — vienas iš nenuspėjamų gamtos reiškinių.

Paskutinį kartą ankstyvą perkūniją vilniečiai girdėjo 1986 metų kovo 10 dieną. Jai nugriaudėjus, Vil-

niuje prapliupo lietus, o Virūliškėse netgi kruša. Tą naktį ir dieną perkūnija taipogi griaudėjo Varenėje. Lietuvos sinoptikų duomenimis, balandžio perkūnijos pasitaiko beveik kasmet, o kovo daug retesnės. Na, o žiemos metu Perkūno išdaigų ne kasmet patiriama.

Jų pasitaiko ir žiemą, tačiau paprastai — pajūryje ir ne dažniau kaip kartą per 5—10 metų. O Vilniuje perkūnijos anksčiau yra grumėjusios 1972 metų kovo 21 dieną ir 1987 metų sausio pabaigoje, — papasakojo Lietuvos hidrometeorologijos centro vyriausioji sinoptikė Juzefa Pečiūrienė.

Kai padangė griaudi, virš Lietuvos susiduria šiltos ir šaltos oro masės, jų srautai, būna, juda skirtingais greičiais. Orų anomalijos pasitaiko visais laikais. Štai Rusnės žvejai šiemet į ilgą sąrašą potvynių, dar žiemą apšėmusių pamaro lankas, atkirtusių kelią į Šilutę, įsirašė naują, o juk, regis, viduržemio tvoros nuo speigo turi pokšėti. Istorinės kronikos liudija, jog 1407 metais Lietuvoje jau gruodžio mėnesį pražydo obelys, o 1532 metais sausio pabaigoje buvo ariami laukai. Šit 1724-ųjų sausyje sugrižo ir emė lizdus kedenti raudonkojai gandrai. Sinoptikai pastebi, kad po tokių staigmenų būna dažniausiai šaltas ir vėlyvas pavasaris. Na, o pirmieji apie pavasarį, sakoma, sužino bitininkai: jei tik pilkosios darbštuolės ima šildyti avilį, lauk šilumos.

Valdas Araminas

Kėdainių rajono Krakių kolūkiui šiomis dienomis sukako 10 metų. Per tą laiką ūkis ir miestelis augo, kaupė jėgas. Tačiau atjaunėjo tik pastaruosiu metu: pastatyti 24 nauji gyvenamieji namai, statoma dar 10, atsirado šešios asfaltuotos gatvės.

Audriaus Jonaičio nuotraukoje: Krakių kolūkio centrinė gyvenvietės gatvė.

KRETINGOS PERLO ATGIMIMAS

Grafų Tiškevičių pavardė priekarinėje Kretingoje nebuvo itin gerbiama, tačiau ko neatimsi, to neatimsi: jų giminės rūmų pačiame miestelio centre žiemos sodas garsėjo ne tik Lietuvoje, bet ir visame pamaryje. Pirmą kartą jame teko lankytis, kai dar mokyklos suole perskaičiau rašytojo V. Miševičiaus prisiminimus apie žurnalistinį darbą Kretingoje. Ten jis minėjo, kad buvusieji rūmai nūnai apleisti, karo audrų ir pavėžios rankos nunioškoti. Tai buvo beveik prieš dvidešimt metų.

O prieš kokius penkerius lankiausi čia ir rašiau apie tai, kad rūmai pradėti restauruoti. Išties rūmai supo pastoliai, didžiulės oranžerijos langai buvo jau įstiklinti, tačiau įsitikinau, kad darbo restauratoriams čia užteks dar ne vieneriems metams.

Neseniai buvusi grafų Tiškevičių rezidencija, o dabar kaimo jaunimui skirtas Kretingos tarybinis ūkis-technikumas baigtas restauruoti. Vėl atgimė buvusio žiemos sodo grožis. Kriauklėmis inkrustuotos salių ir oranžerijos sienos,

veidrodiniai pasažai, vėl po stiklu amžina žalumą džugina tropinės palmės, vėl pasodinti visi čia augę ir unikalų ansamblį sudarę medžiai, gėlės, krūmai, daugelis jų reti, atgabenti iš tolimų kraštų. Ir visas šis grožis atsispindi oranžerijos-sodo centre tyvuliuojančiame baseine su kristoliniu vandeniu. Atkurti sodo augmeniją padėjo Kauno botanikos sodas.

Tokio likimo turi susilaukti visi kultūros ir istorijos paminklai. O jų Lietuvoje nemaža. Ir ne vienas buvo paliktas nykti, dūlėti. O juk jie — nacionalinis turtas. Ir jų visuomeninės svarbos sunku nevertinti. Nūnai sodą lanko ekskursijos iš tolimiausių kraštų, čia imta rengti chorines muzikos koncertus. Ateityje ši programa plėsis kaip ir pats žiemos sodas, kuriame šlamės net kiparisai — jų sodinukus susitarta gauti iš Sočio dendrologinio ūkio.

Jolanta Čepukaitytė

Kaip kelias turi pakele, taip gyvenimas — pagyvenimą.

Vilnius, 1989 m. kovo 30 d.

Ar bus atkurta galvijų banda?

Stai tokį klausimą žurnalistai uždavė po steigiamojo Lietuvos zootechnikų sąjungos suvažiavimo Lietuvos veterinarijos akademijoje šios visuomeninės organizacijos valdybai.

— Pirmiausia tam uždaviniui ir sutelkėme savo jėgas, — atsakė valdybos pirmininkas Česlovas Jukna. — Būtina atkurti zootechniko specialybės prestižą, duoti šios srities specialistams galimybę spręsti apie gyvulininkystės selekcijos eigą, uždavinius...

Tai nelengva. Juoba kad dabartiniame Lietuvos kaime ši problema yra įgavusi didžiulį mastą. Ne veltui „žalieji“ praėjusių metų pabaigoje buvo paskelbę pieno produktų boikotą — karvių banda respublikos ūkiuose labai sumenkusi, pilnaverčių gyvulių, galinčių duoti gerą pieną, kasmet mažėjo, o planai buvo didinami. Tuo tarpu paskutinėmis žiniomis apie aštuoniasdešimt procentų pieno šiandien yra nepimaršūs. Siekiant pagerinti Lietuvos galvijų bandą, reikės atnaujinti ryšius su užsienio selekcininkais, pasisemti pažangiausios patirties. Zootechnikų draugija šį uždavinį imasi spręsti neatidėliodama.

Lietuvos veterinarijos akademija irgi peržiūrės mokymo programas. Gyvulininkystės pažanga dabar priklauso ne tik nuo teisingo gyvulių raciono, bet ir nuo jo kokybės. Kol kas šį dalyką vertinti zootechnikai negalėjo. Dabar jiems ta teisė grąžinama. Ir tai bus rimtas laidas, kad gyvulininkystės ir pienininkystės produkcija gerės. Entuziastų buvo visais laikais, jie nuveikė didelį darbą, dabar šią patirtį Zootechnikų sąjunga paskleis visoje respublikoje.

Jurgis Stulgaitis

DAUGIAUSIA MAŠINŲ KAIME

Automobilizacijos, kaip ir telefonizacijos, lygis rodo šalies išsivystymą. 1987 metais automobilizmo statistikos skiltyse atsirado įdomių faktų apie Lietuvą. Tais metais Nemuno kraštas pagal automobilių skaičių tūkstančiui gyventojų iškopė į šalies čempionus. Žinoma, iki tokio laurų vainiko, kuris tenka JAV (560 mašinų tūkstančiui gyventojų) arba Didžiąjai Britanijai (330 mašinų tūkstančiui gyventojų) dar toloka — 108 mašinos tūkstančiui miestiečių, tačiau šis rodiklis — didžiausias Tarybų Sąjungoje. Viena mašina atsiliko estai, o trečiojoje pozicijoje tvirtai stovėjo Latvija ir Gruzija — 84 automobiliai 1000 gyventojų. Tiesa, kaimo gyventojai vis dėlto daugiausia mašinų turėjo Estijoje — 148 tūkstančiui gyventojų, po jos sekė Lietuva — 93 automobiliai.

1988 metais lyderiai vėl pasikeitė: pirmosios vietos pjedestalas atiteko Estijai — 120 mašinų 1000 miestiečių, o Lietuva pažengė laipteliu žemyn — 110 mašinų. Regis, automobilizmo bumo tempai Lietuvoje lyg ir sulėtėjo, tačiau dviračiais važinėti lietuviai lyg ir nepradėjo, nes autoįvykių, avarių keliuose nesumažėjo. Atvirksčiai. Kodėl? Su tokiu klausimu Respublikos žurnalistai, rašantys saugaus eismo klausimais, per susitikimą su Lietuvos valstybinės autoinspekcijos aparatu kreipėsi į specialistus. Eismo žinovų atsakymas buvo toks: avarių, deja, iš tiesų nemažėja. Kas savaitę Respublikos keliuose žūsta apie dešimt ir sužėdžiama apie šimtą žmonių. Kaip tai paaiškinti. Ne vien eismo tai-

Vilnis, 1989 m. kovo 30 d.

Kelionės į Lietuvą

Plačiai žinoma Amerikos lietuviams kelionių agentūra American Travel Service Bureau, per daug metų patyrusi komplektavimu turistinių grupių į Lietuvą, galvojančioms šiemet aplankyti savo gimtąjį kraštą, gimines bei pažįstamus, siūlo pasirinkti bile kurį čia skelbiamą turą. Agentūra išrūpina vizą ir tvarkys visus kitus reikalus, susijusius su kelione. Kiekvieną turą lydės patyręs palydovas iki Vilniaus ir atgal.

Kadangi dabar ryšium su Lietuvoje vykstančiais istoriniais įvykiais įdomu aplankyti Lietuvą, daug žmonių keliauja pamatyti kas ten darosi, o grupėse vietų ribotas skaičius, — paskubėkite užsiregistruoti, pasirinkę bile kurį turą.

Kreipkitės lietuviškai ar angliškai: AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU, 9727 S. Western Ave., Chicago, IL 60643. Telefonas: (312) 238-9787.

TOUR NO.	DATES	NIGHTS SPENT IN EACH CITY	Chicago	New York
SPRING				
#101	April 27-May 15	Moscow 1, Vilnius 15, Moscow 1	2,150.00	2,100.00
#102	May 16-May 31	Moscow 1, Vilnius 11, Moscow 2	2,395.00	2,245.00
EARLY SUMMER				
#103	June 12-July 02	Moscow 1, Vilnius 15, Leningrad 2, Helsinki 1	2,795.00	2,645.00
VILNIS				
#104	June 14-July 01	Moscow 1, Vilnius 15, Moscow 0	2,595.00	2,445.00
#105	June 26-July 12	Moscow 1, Vilnius 10, Leningrad 2, Helsinki 2	2,595.00	2,445.00
SUMMER				
#106	July 11-July 30	Moscow 2, Vilnius 15, Moscow 1	2,795.00	2,645.00
#107	July 24-Aug 09	Moscow 2, Vilnius 10, Leningrad 2, Helsinki 1	2,695.00	2,545.00
#108	July 29-Aug 16	Moscow 1, Vilnius 15, Moscow 1 — VILNIS	2,695.00	2,545.00
#109	Aug 01-Aug 16	Moscow, Vilnius 10, Leningrad 2, Moscow 1	2,595.00	2,445.00
LATE SUMMER				
#110	Aug 21-Sept 06	Moscow 2, Vilnius 10, Riga 2, Moscow 1	2,595.00	2,445.00
#111	Sept 12-Oct 01	Moscow 2, Vilnius 15, Moscow 1 — VILNIS	2,795.00	2,645.00
#112	Oct 03-Oct 16	Moscow 1, Vilnius 10, Moscow 1	1,895.00	1,850.00

P.S. Laikraščio "Vilnius" administracija rekomenduoja laikraščio skaitytojams vykti per šią agentūrą bile kuriuo turu. Administracija

syklių pažeidimais, vairuotojų nepatyrimu, oi, ne... Automobilių Respublikos keliuose labai tiršta. O daugiausia autoįvykių tuose rajonuose, kur gyventojai turi daugiausia mašinų. Vėl žvilgtelėkime į statistikos skiltis: jos liudija, kad daugiausia automobilių yra Vilniuje — 62 tūkstančiai individualių, Kaune — 52, Klaipėdoje — 19 tūkstančių. Avarių šiuose miestuose labai daug. Na, o kaip reikalai kaime? Statistika rodo, kad kaimo gyventojai, matyt, gerokai turtingesni už miestiečius. Skaičiuojant automobilių skaičių vienam gyventojui, visus smarkiai lenkia Kapsuko rajonas — čia minėtam žmonių skaičiui tenka 145 automobiliai, antrasis sąrašas — Panevėžio „pavietai“ — 131, toliau — Kauno — 123, Vilniaus — 108, Klaipėdos — 96 automobiliai 1000 gyventojų. Esant dabartiniams kelių tinklams, automobiliams jau darosi ankštoka. Ekologai netgi kelia klausimą, ar ne per greitai civilizuojamės, siūlo riboti automobilių eismą prie vaikų ligoninių, mokyklų, miškuose. Tačiau kol kas automobilis vis drąsiau užkariauja sau pozicijas, ypač kaimo vietovėse, kur tapo labai populiaria susisiekimo priemone. Tarp kaimo vietovių pirmąją Utenos rajonas, jam, beje, atitenka ir respublikiniai laurai, čia 1000 gyventojų turi 157 automobilius.

Jolanta Čepukalnytė

Detroit, Michigan

Mirė

Vasario 1 d. North Detroit General ligoninėje mirė Paul Lopenis, 56 metų amžiaus. Tą dieną darbe pergyveno širdies priepuolį; buvo nuvežtas į ligoninę kur gavo antrą priepuolį, ir mirė. Buvo pašarvotas A. H. Peters laidotuvių namuose, Schoenherr gatvėje, Warren, Michigan. Laidotuvės įvyko vasario 4 d. Mt. Olivet kapinėse su St. Dorothy katalikų bažnyčios apeigomis. Nu-

lydime paliko brolių John Lopen ir jo žmoną Diane; anūką John ir jo žmoną Lisa Lopen; anūkę Donna Lopen ir daug draugų bei pažįstamų. Paul Lopenis buvo LDS 21 kn. narys, LDS bowleris, ir Detroito Lietuvių klubo, į kurį buvo įsirašęs 1975 metais rugpjūčio 24 d. narys.

Serga klubietės

Klubietė Margaret Skaistys, 82 m. amžiaus randasi Rivergate Convalescent Center, 14041 Pennsylvania, Riverview, Michigan. Prieš du metus jai buvo nupjautos abi kojos. Dabar sūnus, Edward Boitkus, (taipgi Klubos narys) turėjo ją nuvežti į tuos pasveikimo namus, nes negalėjo jos savo namuose prižiūrėti. Jos kambarys 228.

Kita klubietė, Matilda Rudzevičienė (Roge) randasi Alexander Convalescent Home, 718 W. 4th Street, Royal Oak, Michigan. Jos kambarys 109-A. Jos širdis nesveika, pradėjo sunkiau sirgti. Jos sūnus John Roge, (taipgi Klubos narys) turėjo ir ją padėti į pasveikimo namus. Aplankykime tuodvi drauges.

Trys nauji lietuviai

1988 m. rugsėjo 2 d. Chicagos Michael Reese ligoninėje gimė Alexander Page Rye. Džiaugiasi jo tėveliai dr. David ir Catherine Rye, bei seneliai Tony ir Bertha Rye. Visi priklauso prie LDS ir prie bowlerių. Tik bėda, kad detroitiečiams Tony ir Bertha Rye labai toli važinėti, kuomet jiems reikia pagelbėti ligone prižiūrėti.

1988 m. rugpjūčio mėn. gimė Joseph Frank Wilson. Jo tėveliai Malcolm ir Sharon Petrus Wilson bei seneliai Vito ir Aldona Bacevich Petrus. Jie visi taipgi LDS nariai ir bowleriai.

Sausio 27 d. klubiečiai Albert ir Alice Butėnas Stacey jautėsi laimingi sužinoję jog jų dukrelė Ka-

thy, gyv. Rhode Island valstijoje, susilaukė sūnaus Matthew.

Susirinkimai

Vyrai investuotojai buvo susirinkę sausio 21 d. Ray Lyben namuose. Namų šeimininkė Albena Nausėda Lyben vasario mėn. jiems paruošė skanius pietus ir išsigėrimais.

Investatoriai susirinko Bill Milus namuose. Po susirinkimo namų šeimininkė Josephine Liminskiūtė Milus, visus gražiai pavaišino.

Detroito Lietuvių klubo metinis susirinkimas įvyko sausio 22 d. Po susirinkimo buvo užkandžiai, kuriuos paruošė Emma Rye; tortą iškepė Antonette Garelis ir virtuvėje patarnavo Mary Nienus, Alice Stacey, Estelle Smith ir Emma Rye.

LDS 21 kn. susirinkimas įvyko vasario 5 d. Klubos patalpose. Iš metinių raportų pasirodo, jog kuopa turi pilnai išsimokėjusių 117 narių. Po susirinkimo buvo vaisės, kurias paruošė Millie Vasaris.

Moterų (Sorority) Klubas taip pat buvo suruošiusios savo mėnesinį susirinkimą vasario 24 d. Kėstučio ir Antonette Garelių namuose. Baigus susirinkimą, namų šeimininkė visas pavaišino skaniais valgiais.

Iškilmės

Vasario 12 d. Olin (Ulinskų) ir Rye (Rugienų) šeimos buvo surengusios iškilmes St. Regis viešbutyje. 1988 m. gruodžio mėn. George Olin gavo business Administration Masters Degree iš Eastern Michigan universiteto. Prie to, George Olin ir dukrelė Renee minėjo ir gimtadienius; Bertha Rye taipgi minėjo gimtadienį; Tony Rye tapo pensininku. Fordo dirbtuvėse dirbti įkurtuvių baliuje.

stenedamiesi gerai pasirodyt LDS

[Nukelta į 8 pusl.]

[Atkelta iš 7 pusl.]

veno. Dalyvavo trylika šeimos narių įkurtuvių baliuje.

LDS bowleriai

LDS bowleriai dažnai mokosi, kad galėtų gerai pasirodyti LDS turnyre gegužės 19, 20 ir 21 Arlington Hills, netoli Chicago Sausio 14 d. mokėsi Mercury Lanes ir vėliau suvažiavo į Detroito Lietuvių Klubą. Maista virtuvėje paruošė Bertha ir Tony Rye; skanumynų stalą — Stu ir Angie Riddell. Virtuvėje patarnavo Bertha ir Tony Rye, Emma Rye, Mary Nienus, Albena Nausėda Lyben ir Dorothy Biliūnas.

Vasario 11 d. vėl mokėsi. Ir po pamokų vėl susirinko į Klubą pailsėti ir apie turnyrą pasitart. Alice ir Albert Stacey tvarkė virtuvę; valgius aukojo Tony ir Millie Vasaris bei Ruth Gugas; skanumynų stalą paruošė ir aukojo Angie ir Stu Riddell. Dirbo Mary Nienus, Emma Rye ir Angie Riddell.

Svarbi diena

Kovo 5 d. Detroito Lietuvių Klube įvyko LDS 21 kp. mėnesinis susirinkimas. Po susirinkimo dalyviai buvo pakviesti pietums. Paašikėjo jog tą dieną sueina dešimts metų, kai Franciška Televičienė dirba Klube kaip baro patarnautoja. Taip pat tą dieną sukako 49 metų, kai susižiedavo Minnie ir Chuck Tvaskai; kovo 7 d. ir Minnie Tvaska minėjo savo gimtadienį. Ta proga, vaišes paruošė ir aukojo Minnie ir Chuck Tvaska bei Franciška Televičienė. Į Klubą atėjo ir daugiau Franciškos draugų ir visi gražiai, linksmai praleido popietę ne tik vaišindamiesi skaniais pietumis, bet ir linksma muzika. Kelios poros net pašoko.

Keliavo

Kovo 1 d. Beverly Rye Olin (Ulinskienė) su savo vaikučiais Mark ir Renee ir sesute Judith Rye nuvykusios aplankė savo drauges Lancaster, Pennsylvania. Rytojaus dieną, Diana Rye nuskrido į Atlantą, Georgia aplankyti savo drauge. Visi kelionėmis patenkinti.

Stefanija

St. Petersburg, Fla.

Nors jau seni, bet dar nepaseno

Senąja karta pavadinasi tuos, kurie į Ameriką atvykę prieš I Pasaulinį karą. Pas mus Floridoje, ypač mūsų Lietuvių Vyresnių Piliiečių klube, tokių yra nemaža. Mimi jie čia savo gimtadienius gerokai peržengę 90 metų, o vienas jau laukia 100-ųjų savo gimimo metinių.

Smagu čia pas mus klube, kai šeštadieniais susirenkame papieptauti. Patyrusios šeiminių, vadovybėje Violetos Kuzmickienės, pagamina sveiko maisto ir kiekvieną kartą skirtingo. Choras, vadovybėje Helen Janulytės, palinksmina. Muzikai užgrojus šokių netrūksta. Netrūksta ir neapajęgiančių šokti, ramiai sėdinčių ir prisimenančių jaunus dienas. Tvarka pirmininkaujant klubo prezidentui Stasiui Kuzmickui esti kuo pavyzdgingiausia. Vadinasi, mes čia Floridoje klubiečiai gyvenimo sutemas leidžiame nenuobodžiaudami. O žiemos sezonais, kai atvyksta iš šaltų kraštų turistų draugų ir pažįstamų, tai ir visai malonu būna. O klubui būna ir paramos.

8

SVEČIAI IŠ LIETUVOS

Pakeliui į Dallas, Tex., kur vyks tarptautinės futbolo komandų rungtynės, Čikagoje stotelėjo Vilniaus "Žalgirio" jaunių rinktinės komanda. Svečius O'Hare aeroporte pasitiko gausus čikagiečių lietuvių būrys.

Kovo 13 dieną Oak Lawn Community paviljone svečiams buvo surengtos rungtynės prieš naujųjų ateivių sporto klubo "Lituanica" vyrų rinktinę komandą. Pasižiūrėti žaidimo buvo susirinkę arti 400 žiūrovų. Laimėtojai išėjo svečiai 8-2 santykiu.

Ketvirtadienio (kovo 16) vakare teje pat vietoje "žalgiriečiai" vėl išėjo į žaidimo lauką su trispalve prieš čikagos vidurinių mokyklų rinktinę. "Žalgiriečiai" ir vėl laimėjo. Šį kartą net 18-1 santykiu.

Atliekamų laikų svečiai iš Lietuvos aplankė "Draugo" redakciją, dalyvavo net dviejuose jiems surengtuose priėmimuose. Vienas vyko Jaunimo Centre, o antras — Lietuvių Centre, Lemonte. Kovo 17 dieną, po viešnagės Čikagoje, autobusu išvyko į Dallas, Tex., kur turės rimtus susitikimus su pasauliniai garsiomis futbolo komandomis.

Apie "žalgiriečių" viešnagę Čikagoje Lietuvos radijui žinias perdavinėjo iš New Yorko atvykęs "Moscow News" korespondentas žurnalistas Jonas Lukoševičius.

Kores.

P. MALINAUSKIENĖ PERSIKĖLĖ Į SAVO NAMUS

Kaip žinia, Petronėlę Malinauskienę buvo ištikusi nelaimė — nuo įkaitusio televizoriaus buvo užsidegęs jos namas. Antrame aukšte, kur ji gyveno, viskas suskrudo, iškviešti gaisrininkai ištrupino langus ir padarė kitokios žalos taip, kad Petronėlė turėjo persikelti pas draugę, kol apdraudus kompanija atremtuos sužalotą butą.

Kaip įprasta, kompanija nesišubino pataisyti bei atstatyti kaip buvo. Moteriai nemaža teko pasinervinti, bet pagaliau, nors dar ne viskas pataisyta kaip reikiant, leido grįžti į baigiantį pataisyti butą. Kaimynas

Pavyzdžiu pabrėšiu šių metų vasario 11 d. įvykį. Tą dieną klubo narys Julius Greblikas minėjo savo 93-ąsias gimimo metines. Minėjimo pokylį išklėd atvykęs iš Virgin Islands jo sūnus Julius su žmona Dolly aplankyti savo tėvą ir susipažinti su jo pažangiečiais draugais. Svečias, mūsų gerbiamo Juliaus Grebliko sūnus, išėmė iš kišenės ir ant stalo padėjo 200 dolerių ir dar pusę dėžės kanadiškos stipriosios. Už šią sumą sūnus būtų galėjęs tėvą pasveikinti su 93-omis gimimo metinėmis ir šauniame restorane, bet rado reikalą čia klube, kad klubui būtų naudos.

To dar nepakanka. Prie stalo, prie kurio sėdėjo jubiliatas su sūnumi ir marčia, svečiai Juliaus Grebliko vardu klubui sudėjo dar 130 dolerių. Tai yra, klubą parėmė \$330. Pavyzdgingai išauklėtu sūnumi tėvui buvo kuo pasidžiaugti, o klubui gražios paramos.

Štai kodėl mums čia klube susirinkusiems esti smagu ir klubas materialiai laikosi stipriai. Jonas

Laiškai ir parama

Gerbiama "Vilnies"

Administracija:

Siunčiu \$50. Tai bus už prenumeratą, o kas liks, laikraščiu auka. Linkiu Jums viso geriausio.

George Buntius
Chicago, Ill.

Dear Julius:

Made it before the end of Feb. — renewal of my subs. Also is donation to help maintain our now only liberal Lithuanian newspaper in USA. I do hope it can continue its work for quite a long time.

Please extend my best wishes to Nellie, Tony, and of course to Mary. Take care.

Anne Yakštis
Bronx, N. Y.

Gerb. "Vilnies" darbininkai:
Čia rasite \$25. Tai bus už prenu-

meratą, kuri išsibaigė vasario mėnesį. Likusius \$10 aukoju "Vilniai", prisimindama savo vyro Povilo 31-ąsias mirimo metines. Jis mirė 1959 metų vasario 11 dieną.

Esu jau 90-ties metų. Laikraštį dar vis tebeskaitau, bet rašyti labai sunku. Dreba ranka. Atsiprašau, kad taip prastai parašiau.

P. Jankūnienė
DeLand, Florida

Gerbiamoji "Vilnies"

Administracija:

Siunčiu perlaidą \$115 vertės. Tai bus už prenumeratą ir \$100 "Vilniai" parama. Siuntinėkite laikraštį sekamu adresu

Anna Stakėnienė
Freesoil, Mich.

— Jungtinių Tautų Žmogaus teisių komisija atmetė JAV kampaniją, kad Kuba nesiskaito su žmogaus teisėmis.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS EMILIJOS DROBUS

Kovo 4 dieną sukako dveji metai, kai mirė mano mylima motina Emilija Drobienė. Ina liūdesys, kai ją prisimenu, ir jis mane lydės visą gyvenimą. Negaliu pamiršti ir mylimo tėvo Antano Drobos, mirusio 1971 metų sausio 15 d., taipgi jos antrojo vyro Konstantino Damalako, mirusio 1981 metų vasario 29 dieną.

Liūdinti,

AUGUSTA MACHEN SENNETT
Ashland, Oregon

PADĖKA

Velionės Anna Jacobs (Jokubauskienės) šeima reiškia didelį ačiū jos visiems giminėms, draugams bei kaimynams, dalyvavusiems šermentyse, reikšusiems mums asmeniškai ir laiškais bei per laikraštį "Vilnių" užuojautas.

Šeima dėkoja Mike Batučiui už pasakytą atsisveikinimo kalbą prie karsto.

Dėkoja laidotuvių direktoriui Paul Ridikui už patarnavimą kaip šermentinėje, taip ir Lietuvių Tautinėse kapinėse.

Dėkingi esame Ex Mainerių klubo ir Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos narėms už pareikštą atminimą savo draugės velionės Anna Jacobs.

Didelis ačiū Genevievei Giedraitienei už šermentinėje atsisveikinimo su velione metu atitinkamą muziką ir giesmes.

Taipgi ačiū grabnešiams už jų patarnavimą.

ALBERT ir ANN JACOBS
ir jų šeimos

MIRUS LIUDUI KISIELIUI

(Kanada)

Reiškiu nuoširdžią užuojautą draugei Petrulei Kisielienei, netekusiai gyvenimo draugo, giminėms ir draugams Kanadoje.

Liūdžiu drauge su visais.

NELLIE VENTIENE
New York

MIRUS ELIZABETH GABRIŪNIENEI

(Macedonia, Ohio)

Reiškiame gilią užuojautą velionės sūnui Victor Trebules, jo žmonai Martha, anūkam Victor ir Carol Green, penkiems proanūkiams, kitiems artimiesiems, draugams ir pažįstamiems.

Liūdiame drauge su visais netekę brangios narės.

LDS 55-oji KUOPA
Cleveland, Ohio

Vilnis, 1989 m. kovo 30 d.